

2 0 0 8

The Lower Morava Biosphere Reserve

ANNUAL REPORT

VÝROČNÍ ZPRÁVA

Biosférická rezervace Dolní Morava, o.p.s.

2 0 0 8

Biosférická rezervace Dolní Morava, o.p.s.
Národních hrdinů 23, 690 02 Břeclav
info@dolnimorava.org, www.dolnimorava.org

Vytištěno na recyklovaném papíře

Biosférická rezervace Dolní Morava, o.p.s.
Národních hrdinů 23, 690 02 Břeclav
info@dolnimorava.org, www.dolnimorava.org

Printed on recycled paper

ÚVODNÍ SLOVO	2
BIOSFÉRICKÁ REZERVACE DOLNÍ MORAVA	4
ORGANIZAČNÍ STRUKTURA SPOLEČNOSTI	6
VÝZNAMNÉ AKTIVITY V ROCE 2008	8
EDIČNÍ A PUBLIKAČNÍ ČINNOST	14
OSTATNÍ AKTIVITY	17
DÁRCI A PARTNEŘI	23
HOSPODAŘENÍ SPOLEČNOSTI V ROCE 2008	24

Vážení přátelé,

v červenci 2008 to bylo již 5 roků ode dne, kdy v Paříži výbor UNESCO Programu Člověk a biosféra (MaB) schválil pro Českou republiku vyhlášení Biosférické rezervace Dolní Morava.

Nabízí se otázka: Jde o dostatečně dlouhou dobu na to, aby se dal popsat a charakterizovat přínos nejmladšího dítko do rodiny šesti biosférických rezervací (BR) v České republice? Jak a čím se liší od svých starších sourozenců? Proč je BR Dolní Morava v mezinárodním měřítku vnímána jako BR druhé generace?

Na tyto a mnoho dalších otázek musíme často odpovídat lidem z praxe, studentům, odborníkům z různých oborů doma i v zahraničí, ale i novinářům. Uvědomujeme si, že je důležité nejen podávat objektivní a srozumitelné informace, ale především přesvědčovat o našem významu pro Českou republiku a region jižní Moravy vlastními aktivitami a úspěšnými projekty.

V čem se tedy lišíme od ostatních „biosférek“ v České republice?

Základním viditelným rozdílem oproti jiným BR je zejména fakt, že z celkové rozlohy BR Dolní Morava (354 km²) je pouze necelá čtvrtina území vyhlášena jako Chráněná krajinná oblast Pálava, zatímco ostatní BR jsou územně, až na zanedbatelné výjimky, identickou součástí příslušné CHKO. Hlavní odlišností je však zcela jistě neformální způsob naplňování smyslu biosférických rezervací prostřednictvím profesionálního týmu vlastních zaměstnanců, vyvíjejících aktivity na základě silného mandátu delegovaného subjekty v území BR Dolní Morava prostřednictvím zástupců v orgánech obecně prospěšné společnosti.

Obecně prospěšná společnost Biosférická rezervace Dolní Morava (OPS), která vznikla jako právní subjekt v roce 2004 a bude 31. 8. 2009 slavit malé jubileum, si vytýčila ve své Zakladatelské smlouvě jako své poslání aktivní naplňování myšlenek tzv. *Sevillské strategie*, vyjádřené v pojmech *ochrana biologické a kulturní různorodosti a trvale*

udržitelný rozvoj. V únoru 2008 byl na třetím Světovém kongresu biosférických rezervací v Madridu přijat tzv. *Madridský akční plán*, který rozpracovává Sevillskou strategii do konkrétních kroků, které mají BR realizovat v letech 2008–2013. Naše OPS byla jednou z prvních, která aktualizovala svůj střednědobý Akční plán a sladila jej s plánovacím obdobím UNESCO.

Rok 2008 byl ve vývoji naší společnosti důležitý našimi zahraničními aktivitami. Těší nás, že u zahraničních partnerů jsme sklídili uznání a ocenění našeho pojetí naplňování myšlenek BR. Problematika managementu kulturní krajiny je všude interdisciplinární, často komplikovanou záležitostí, postavenou především na odpovědnosti jednotlivých krajinných profesí a vlastníků půdy. Ochrana přírody zde nemůže být jediným cílem. Daleko výhodnější je, když hlavní zásady ochrany přírody a životního prostředí dobrovolně akceptují jako samozřejmou součást své odborné výbavy všichni, kteří krajinu využívají jako svůj výrobní prostředek. Ale i v koncepci trvale udržitelných programů ochrany kulturní a druhové různorodosti platí, že dlouhodobá úspěšnost je podmíněna vyvážeností environmentálních, ekonomických a sociálních faktorů.

Naše aktivity a konkrétní realizované, mezinárodně prezentované projekty vedly k neoficiálnímu zařazení naší BR do nevelké skupiny tzv. „biosférických rezervací druhé generace“, které komplexně naplňují rozpracované myšlenky Sevillské strategie a Madridského akčního plánu a jsou součástí hlavního trendu dalšího vývoje světové sítě BR.

V roce 2008 bylo těžištěm aktivit naší společnost řešení vybraných problémů v Lednicko – valtickém areálu. Přípravou projekčních podkladů, studiemi a dalšími akcemi jsme v praxi předvedli potřebu a možnosti specializovaného odborníka Site-Managera (koordinátora) LVA a vytvořili předpoklad pro založení systémové ochrany a péče o krajinu LVA, památky UNESCO zapsané na Seznamu světového dědictví.

Děkuji všem členům orgánů společnosti, zaměstnancům a externím spolupracovníkům, kteří se přičinili o to, aby i rok 2008 byl v životě BR Dolní Morava, o. p. s., hodnocen jako úspěšný. Zvláštní poděkování patří našim sponzorům, bez jejichž pomoci bychom nemohli naši společnost rozvíjet.

Věřím, že jsme i nadále schopni naplňovat ušlechtilé myšlenky UNESCO a Programu Člověk a biosféra a dobře reprezentovat naši společnost doma i v zahraničí. Doufám, že řady našich příznivců se budou nadále rozrůstat a že jejich důvěru neklameme ani v roce 2009.

Jan Vybíral, ředitel společnosti, leden 2008

BIOSFÉRICKÁ REZERVACE DOLNÍ MORAVA

Celosvětový program ekologické spolupráce s názvem **Člověk a biosféra (Man and Biosphere – MaB)**, vznikl na půdě UNESCO v roce 1970. Jeho cílem je podpořit rozumné a trvale udržitelné využívání přírodních zdrojů a zlepšit vztah mezi člověkem a životním prostředím.

Biosférická rezervace (BR) je území s mezinárodním statutem, které na základě národní nominace vyhláší UNESCO v rámci programu MAB. BR slouží k testování inovativních přístupů v trvale udržitelném rozvoji, kde kombinace vědeckých poznatků a různých forem managementu vede ke snížení ztráty biodiverzity, zkvalitnění životní úrovně člověka a zlepšení sociálních, ekonomických a kulturních podmínek nutných pro environmentální udržitelnost. Od klasických rezervací se proto tyto biosférické liší zejména tím, že nejsou zaměřeny pouze na ochranu přírody, ale respektují a podporují ty lidské činnosti v krajině, které vedou k jejímu pozitivnímu trvale udržitelnému rozvoji.

Všechny BR mají společné tři rovnocenné funkce, kterými jsou:

1. Ochrana přírodní a kulturní různorodosti
2. Ekonomický rozvoj, který je socio-kulturně a environmentálně udržitelný
3. Podpora výzkumu, monitoringu, environmentálního vzdělávání a výcviku

Každá BR je rozdělena do tří zón: **Jádrová zóna** je určena k ochraně přírody, monitorování a k nedestruktivnímu výzkumu. **Nárazníková zóna** obklopuje nebo spojuje jádrové zóny a slouží aktivitám, které jsou v souladu s rozumnými ekologickými postupy. Zbytek území BR tvoří **přechodová zóna**, nebo tzv. oblast spolupráce, kde zainteresované subjekty a obyvatelé pracují společně s cílem udržitelně hospodařit se zdroji celé oblasti.

V rámci programu MAB vznikla celosvětová síť biosférických rezervací, do které bylo v roce 2008 zahrnuto 529 BR ve 105 zemích, z toho šest na území České republiky (Šumava, Krkonoše, Křivoklátsko, Třeboňsko, Bílé Karpaty a Dolní Morava).

V červenci roku 2003 bylo schváleno rozšíření Biosférické rezervace Pálava (vyhlášena v roce 1986) o Lednicko – valtický areál (LVA) a lužní lesy na soutoku Moravy a Dyje, čímž byly dány podmínky pro vymezení nového území s názvem **Biosférická rezervace Dolní Morava**.

Od roku 2004 je spravována obecně prospěšnou společností **Biosférická rezervace Dolní Morava, o.p.s.** Zakladatelem obecně prospěšné společnosti se staly Lesy České republiky, s. p., MND, a. s., Okresní hospodářská komora Břeclav, Ministerstvo životního prostředí a Český svaz ochránců přírody.

V České republice se jedná o ojedinělý koncept řízení BR neziskovou nevládní organizací, protože zbývající české BR jsou územně totožné s chráněnými krajinnými oblastmi a mají i stejný management na bázi státní správy.

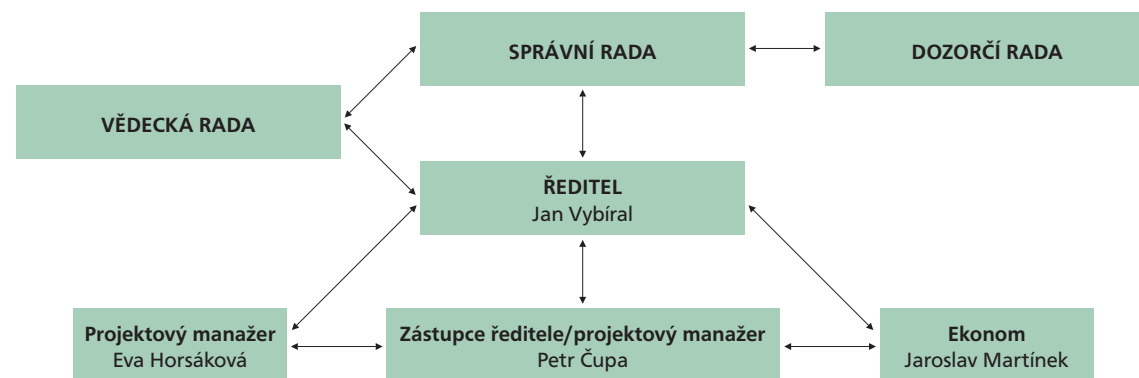
Poskytované obecně prospěšné služby jsou:

1. organizační, institucionální, věcné a personální zajištění činnosti Biosférické rezervace Dolní Morava jako součásti Světové sítě biosférických rezervací UNESCO
2. účast na aktivitách týkajících se BR Dolní Morava, včetně koordinace těchto aktivit mezi orgány státní správy, orgány zájmové a územní samosprávy, zájmovými sdruženími, výchovnými a vědeckými institucemi, podnikatelskými subjekty, veřejností a dalšími subjekty
3. účast na zprostředkování a poskytování poradenských, finančních a koordinačních služeb, týkajících se BR Dolní Morava a jejího rozvoje, v souladu s pravidly UNESCO o Světové síti biosférických rezervací
4. zajišťování vzniku, rozvoje a průběžného doplňování otevřené informační databáze o BR Dolní Morava a o vědeckých, podnikatelských a rozvojových aktivitách, souvisejících s územím nebo existencí BR Dolní Morava
5. účast na vydávání periodických a neperiodických publikací a sborníků, včetně publikací informačních a metodických, tištěných, elektronických, filmových a multimediálních a jejich prezentaci, šíření a prodeji
6. účast na výchově a vzdělávání veřejnosti, osvětové činnosti a výchově a vzdělávání mládeže a spolupráce s organizacemi mládeže, v duchu zásad trvale udržitelného způsobu života, a zejména ochrany přírody a krajiny a racionálního hospodaření s přírodními zdroji
7. zajišťování činnosti informační kanceláře pro veřejnost
8. účast na pořádání a organizování vědeckých konferencí, besed a školení a výstav týkajících se BR Dolní Morava
9. zřizování a správa modelových objektů.
10. zajišťování mezinárodní spolupráce ve věcech týkajících se BR Dolní Morava a Světové sítě biosférických rezervací
11. podpora a prosazování aktivit směřujících k hospodářskému a demografickému rozvoji BR Dolní Morava a regionu
12. zajišťování zprostředkovatelských a mediačních služeb při sporech a konfliktech souvisejících s existencí a činností BR Dolní Morava

Všechny činnosti v roce 2008 byly v souladu s akčním plánem 2005–2010 a se schváleným ročním plánem pro rok 2008.

ORGANIZAČNÍ STRUKTURA SPOLEČNOSTI

Sídlo: Národních Hrdinů 23, 690 02 Břeclav
 Identifikační číslo: 26938171
 Právní forma: Obecně prospěšná společnost

Správní rada

Předseda správní rady:	Libor Opluštil	(Český svaz ochránců přírody)
Místopředseda správní rady:	Libor Kabát	(obce regionu LVA)
Místopředseda správní rady:	Stanislav Koukal	(Ministerstvo životního prostředí)
Členové:	František Fabičovic	(Okresní hospodářská komora Břeclav)
	František Hrnčíř	(obce regionu Podluží)
	František Komárek	(MND, a.s.)
	Ladislav Sečkář	(Okresní agrární komora Břeclav)
	Miroslav Svoboda	(Lesy České republiky)
	Petr Žluva	(obce regionu Mikulovska)

Dozorčí rada

Předseda:	Pavel Kotásek	(MND, a.s.)
Členové:	Libor Ambrozek	(Český svaz ochránců přírody)
	Viktor Beran	(Okresní hospodářská komora Břeclav)
	Martin Bílý	(Ministerstvo životního prostředí)
	Tomáš Blaha	(Lesy České republiky)
	Vilém Vyhnálek	(obce regionů Podluží, LVA a Mikulovsko)

Vědecká rada

Předseda:	Karel Zlatuška	(obce regionu Podluží)
Členové:	Antonín Buček	(Český svaz ochránců přírody)
	Jiří Danihelka	(Ministerstvo životního prostředí)
	Václav Jelínek	(Okresní hospodářská komora Břeclav)
	Petr Kučera	(obce regionu LVA)
	Jiří Matuška	(Správa CHKO Pálava)
	Jaromír Míčka	(Národní památkový ústav)
	Otakar Pražák	(MND, a.s.)
	Martin Půček	(Okresní agrární komora Břeclav)
	Milada Rigasová	(obce regionu Mikulovska)
	Jiří Schlaghamerský	(Český národní komitét MAB)
	Jiří Stonawski	(Lesy České republiky)

V roce 2008 se správní rada sešla šestkrát, dozorčí rada dvakrát a vědecká rada třikrát.

VÝZNAMNÉ AKTIVITY V ROCE 2008

V roce 2008 jsme vyvíjeli aktivity, které jsou v souladu se třemi základními funkcemi biosférických rezervací a s naším dlouhodobým plánem činnosti. Většina našich projektů byla zaměřena na Lednicko – valtický areál (LVA), což vyplynulo z výkonu funkce koordinátora území – Site Managera (SM) – této památky světového dědictví, kterou jsme byli pověřeni. Naše další projekty byly zaměřeny na trvale udržitelné hospodaření v kulturní krajině, vzdělávání a publikační činnost.

Podpora péče o Lednicko – valtický areál zapsaný jako „Lednice-Valtice Cultural Landscape“ na Seznam světového dědictví UNESCO

SM je koordinační, informativní a poradenský institut, jehož hlavním posláním je přispívat k ochraně a zachování hodnot kulturní krajiny LVA prostřednictvím naplňování management plánu LVA. Účastní se jednání s orgány státní správy, institucionální péče, zástupci podnikatelských subjektů a sdružení, kulturních a vzdělávacích institucí k různým aktuálním a probíhajícím událostem a tématům. Může být přizván k řešení a posuzování různých záměrů na úrovni orgánů státní správy, jeho hlas ale nemá rozhodovací pravomoc.

Institut SM vznikl na základě požadavků Centra světového dědictví UNESCO, vyplývajících z přistoupení ČR k Úmluvě o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví a na základě usnesení č. 2007/19, podle kterého Mezioborová pracovní skupina pro Lednicko – valtický areál (LVA) akceptovala návrh Biosférické rezervace Dolní Morava, o.p.s., aby SM pro LVA vykonávala Ing. Eva Horsáková.

Stanovení činnosti SM pro LVA vychází ze zahraničních zkušeností (Stonehenge World Heritage Site a Avebury WHS ve Velké Británii, Fertö-NeusiedlerSee, Rakousko) a zahrnuje spolupráci s významnými subjekty (vlastníci, správci, orgány státní správy, instituce, podnikatelé apod.), účast na zasedáních orgánů BR Dolní Morava zabývajících se důle-

žitými aspekty kulturní krajiny LVA, navrhování a směřování některých prioritních projektů zaměřených na zachování a interpretování hodnot LVA, či poradenství v oblasti plánovaných rozvojových záměrů a činností směřujících k zachování hodnot LVA, propagování a prosazování hodnot management plánu LVA (práce s médii, prezentace LVA na místní, národní i mezinárodní úrovni, workshopy, konference).

Na činnost Site Managera Lednicko – valtického areálu schválilo Ministerstvo kultury (MK) dotaci na rok 2008 ze státního rozpočtu, a to na realizaci projektu „Podpora péče o Lednicko – valtický areál (LVA) zapsaný jako Lednice-Valtice Cultural Landscape na Seznam světového dědictví UNESCO“ Projekt byl realizován s finanční podporou Ministerstva kultury ČR.

Výstava k 5. výročí vzniku BR Dolní Morava (Valtice, Břeclav, duben–září 2008)

Ve spolupráci s Turistickým informačním centrem Valnice byla v dubnu instalována výstava k 5. výročí vzniku BR Dolní Morava, která formou dvoujazyčných posterů informovala o nejdůležitějších projektech OPS za dobu její existence. Výstava byla otevřena starostkou města Valnice paní Terezií Lvovou.

V květnu byla na žádost města Břeclav výstava přemístěna do hlavních prostor záměčku na Pohansku, kde ji také doplnil soubor fotografií Jana Haladyho. Výstava byla přístupná přes hlavní turistickou sezónu.

„Lesopark Allahovy rybníky“ – projektová dokumentace

V lesních porostech, které jsou v těsném sousedství významné památky LVA, záměčku Tři grácie mezi Lednicí a Valticemi, jsou součástí komponované krajiny Lednicko – valtického areálu, památky na Seznamu světového dědictví UNESCO a které jsou ve vlastnictví státu a ve správě LČR, byly v letech 2000–2002 realizovány pěstební úpravy vedoucí k postupné přeměně na parkový les. V roce 2006 skončilo období smluvené péče o provedené krajinné úpravy. Lesy byly převedeny do kategorie lesů zvláštního určení a jako takové vyžadují odlišný způsob hospodaření.

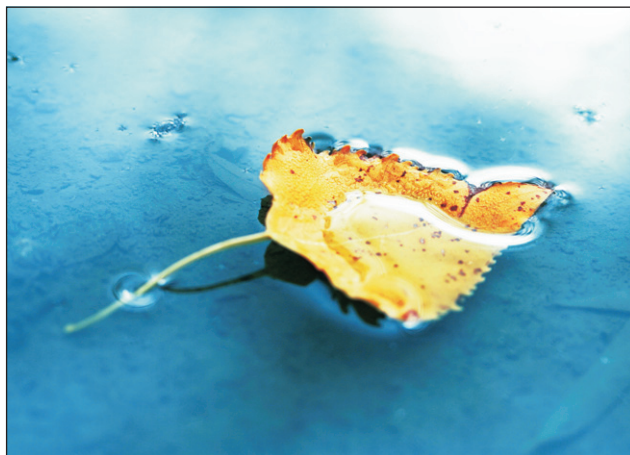
Náš projekt, připravený v souladu se schváleným Management plánem Lednicko – valtického areálu, zvýraznil i jiné funkce lesních porostů a navrhl úpravy tak, aby došlo k postupné přeměně v parkové lesy v turisticky atraktivní oblasti.

Výstava u příležitosti 5. výročí vyhlášení BR Dolní Morava otevřel Jan Vybíral a starostka Valtic paní Terezie Lvová

V návaznosti na předchozí krajinné úpravy jsme navrhli obnovit vybrané solitéry a skupiny stromů a soustavnou pravidelnou péči, která by přispěla k obnově estetické funkce území.

Projekt byl realizován s finanční podporou společnosti Lesy České republiky, s. p.

„Obnova stanovištních podmínek ohrožených druhů organismů vázaných na vodní režim evropsky významné lokality niva Dyje“
– projektová dokumentace

V letech 1994–2000 byly v rámci velkého revitalizačního programu na záchranu lužních lesů zlepšeny hydrologické poměry ve významném lužním lesním komplexu „Kančí obora“. Některé části v těsném sousedství města Břeclav však nebyly dokončeny podle původních představ. S uvažovanou změnou kategorie lesa a jeho postupnou přeměnou na příměstské lesy bylo nutné také zpracovat problematiku vodního režimu, protože se jedná o inundační oblast s významnými mokřady, periodickými tůněmi, ale také s lůžništi kalamitních druhů komárů.

Naše studie vyšla vstříc postupné přeměně lesních porostů v příměstský parkový les v atraktivní oblasti lužních lesů a řešila zlepšení hydrologických poměrů ve významných příměstských lokalitách. Byla navržena obnova některých částí nefunkčních kanálů a obnova stávajících periodických tůní, a nových průtočných tůní, s možností manipulace pomocí příčných objektů v průběhu sezóny. Navržené úpravy by měly přispět ke zlepšení stanovištních podmínek lesních porostů, k podpoře druhové různorodosti a vytvořit příjemné, esteticky hodnotné místo pro obyvatele Břeclavi.

Projekt byl realizován s finanční podporou společnosti Lesy České republiky, s. p.

„Hlohovecký park“ – projektová dokumentace

V letech 2000–2002 proběhly v centru LVA, v lesních porostech v okolí obce Hlohovec, péstební zásahy s cílem přispět k obnově cenných parkových porostů. Lesy byly převedeny do kategorie lesů zvláštního určení vyžadujících odlišný způsob hospodaření.

V projektu, který vychází ze schváleného Management plánu LVA, jsme navrhli postupovat v estetických a parkových úpravách lesních porostů tak, aby v těsné návaznosti na obec Hlohovec bylo zvýrazněním vybraných stromových dominant a pravidelnou péčí dosaženo zvýšené estetické hodnoty palouků a podhledů na březích Hlohoveckého rybníka.

Projekt byl realizován s finanční podporou společnosti Lesy České republiky, s. p.

„Porostní úpravy Insel u Mikulova – II. etapa“

V rámci přeshraničního projektu financovaného prostřednictvím iniciativy EU Interreg III. A. ČR – Rakousko s názvem „Krajina našich předků“ byly v roce 2007 realizovány v turisticky atraktivní oblasti Mikulovska v části, která byla dlouhodobě součástí hraničního pásma, péstební úpravy k postupné přeměně na parkový les. Celá tato oblast je součástí historické komponované krajiny Mikulovsko-Falkensteinsko a řešená lokalita je v těsném sousedství významné památky zámeček Portz nedaleko obce Sedlec u Mikulova.

Navrhli jsme přestavbu lesních porostů na celkové ploše zhruba 20 ha, jejímž cílem je přeměna současného hospodářského lesa na les zvláštního určení, eliminace geograficky a stanovištně nepůvodních dřevin ve prospěch domácích druhů a ve prospěch rozšíření stepních stanovišť, a také zvýraznění estetické hodnoty palouků a obnovení výhledů na Mikulov, Svatý kopeček u Mikulova a na okolí Valtic.

Projekt byl realizován s finanční podporou společnosti Lesy České republiky, s. p.

Aleje Lednicko – valtického areálu – projektová dokumentace

Přestože stromové aleje historicky tvoří jeden ze základních prvků komponované krajiny Lednicko – valtického areálu, nebyla jim v minulosti věnována dostatečná odborná péče. Aleje jsou přestárlé, nejsou obnovovány, a pokud ano, tak jsou podsazovány nekvalitními sazenicemi a chybí dostatek finančních prostředků na dlouhodobou pravidelnou péči. Náš projekt přinesl inventarizaci, evidenci a analýzu stávajících alejí, vyhodnocení vybraných parametrů a vyhodnocení vegetačního potenciálu alejí, vyhodnotil stávající stav vegetačních prvků a určil jejich perspektivu a další využití. Návrhová část pak obsahuje podklady pro jarní etapu kácení a pročistek prostoru pro budoucí aktivity a vytipování stromů určených k asanaci. Projekt dále obsahuje realizační dokumentaci vegetačních úprav – výsadby, vytyčovací plán a podklady pro provedení výsadeb včetně přesné specifikace postupů a technologie založení.

Projekt byl realizován s finanční podporou Jihomoravského kraje.

Vylišení lokalit s nutnou ochranou významných vegetačních prvků komponované krajiny LVA, památkové zóny a památky na Seznamu světového dědictví UNESCO

Harmonická kulturní krajina LVA je jedinou českou památkou zařazenou na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO do podkategorie kulturních krajin. LVA je významným příkladem komponované krajiny, v průběhu několika staletí utvářené záměrnou uvážlivou lidskou činností, která dala vzniknout harmonické krajině, kde se kulturní hodnoty spojují s přírodními.

V souladu s uměleckým dílem člověka vzniklo území rozmanitých stanovišť s bohatstvím druhů jak rostlinných tak i živočišných. Jedním z druhů, které jsou v LVA chráněné na úrovni národní i evropské legislativy, je bobr evropský (*Castor fiber*), který se po více než dvěstěpadesátileté absenci začal od osmdesátých let minulého století opět šířit na území jižní Moravy.

Přítomnost bobra v území, jeho přirozená činnost a způsob ochrany jsou předmětem značně protichůdných názorů prezentovaných v diskusích na nejrozličnějších úrovních, včetně diskuse o přiměřenosti stávající legislativní úpravy ochrany bobra a důsledcích, které pro kulturní krajinu LVA z této skutečnosti vyplývají.

Na základě studia relevantní odborné literatury, sledování v terénu, diskuse se zástupci odborných profesí, s představiteli orgánů státní správy, subjektů hospodařících v krajině, s představiteli samospráv, majiteli a uživateli pozemků a s širší veřejností jsme připravili studii, jejímž záměrem je pojmenovat a popsat z pohledu ochrany hodnot harmonické kulturní krajiny LVA hlavní problémy, které se v území s bobrem postupně objevily a které je třeba řešit.

Cílem projektu bylo zpracovat koordinovaný náhled na řešení problematiky bobra evropského v území s prioritou zachování identifikovaných hodnot harmonické kulturní krajiny a iniciování diskuse všech zainteresovaných stran, která by směřovala k všeobecnému konsensu v řešení problematiky bobra na území LVA do budoucna.

Projekt byl realizován s finanční podporou Ministerstva životního prostředí ČR.

Workshop „Management kulturní krajiny“ (Lednice, 16. 10. 2008, 115 účastníků)

Managementem krajiny rozumí někdo běžnou hospodářskou činnost, jiný i pravidla pro komplexní využívání krajiny volnočasovými aktivitami nebo konkrétní plán péče o chráněné území

K problematice trvale udržitelného hospodaření v krajině střední Evropy, a s tím souvisejícím problémům, jsme ve spolupráci s Českou lesnickou společností zorganizovali na půdě Zahradnické fakulty Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity workshop. Tato akce byla určena zástupcům krajinářských profesí, pracovníkům státní správy a orgánů ochrany přírody vlastníkům lesů a zemědělských pozemků, rybníkářům, myslivcům, představitelům místní samosprávy a zástupcům univerzit, stejně jako veřejnosti z celé České republiky.

Workshop provázela aktivní diskuse, ze které vyplynulo, že hodnoty kulturní krajiny mohou pravděpodobně zachovat pouze stejné principy, na nichž krajina vznikla, že krajinným profesím a vlastníkům půdy nesmí být v podstatné míře znemožňováno jejich poslání v hospodářských a dalších aktivitách, pokud je vykonávají v duchu příslušných zákonů. Stát by pak v tomto procesu měl sehrávat významnou roli poskytovatele odborných informací a nositele pozitivních motivací, vytvářených souběžně s nastavováním a uplatňováním pravidel pro užívání krajiny nejen pro vlastníky a hospodáře, ale i pro ostatní zájmové skupiny. Většina účastníků se shodla, že ochrana přírody, nebo památková péče, nemohou být samostatným cílem, ale musí se stát samozřejmou, přirozenou a respektovanou součástí všech aktivit člověka v krajině.

Projekt byl realizován s finanční podporou Ministerstva zemědělství, úseku lesního hospodářství.

Projektová manažerka Eva Horsáková a ředitel Jan Vybíral na zahájení semináře Management kulturní krajiny

Rekonstrukce Vinařské naučné stezky Mikulov

Trasa stezky vede po úbočí Pavlovských vrchů a na 20 km své délky seznamuje návštěvníky s tradicemi vinařství v regionu, s ekologickými způsoby obhospodařování vinic, ekosystémem vinice, šlechtěním vinné révy, funkcí a významem ekologicky vedených vinic v krajině, s mimoprodukčními funkcemi zemědělství a s vinařskou historií obcí kolem Pálavy. Za krátkou dobu své existence (od 10/2000) ji shlédly desetitisíce turistů i místních obyvatel. Texty na tabulích jsou připraveny ve třech jazykových mutacích (česky, anglicky a německy), a proto význam stezky pro osvětu a propagaci ekologicky šetrných metod hospodaření na vinicích přesahuje hranice České republiky.

Ve spolupráci s ZO ČSOP ADONIS Mikulov jsme se spolupodíleli na rekonstrukci Mikulovské vinařské stezky, při které byly obnoveny vandalstvím nebo vlivem počasí poškozené informační tabule v okolí Pálavských kopců.

Projekt byl realizován s finanční podporou společnosti Vinařství Volařík Mikulov.

EDIČNÍ A PUBLIKAČNÍ ČINNOST

Mezi naše významné aktivity patří i ediční činnost. Vydáváme materiály, které seznamují čtenáře s posláním celosvětové sítě biosférických rezervací a specifickým regionálním významem naší obecně prospěšné společnosti. Naše materiály upozorňují na zajímavá místa v oblasti BR Dolní Morava nebo na zajímavé činnosti v ní a rozvíjejí povědomí o zásadách trvale udržitelného rozvoje oblasti.

Publikace Tradiční krajinné profese a krajinotvorné aktivity člověka – vznik a vývoj, management a trvale udržitelný rozvoj kulturní krajiny

Tato brožura poskytuje základní informace o vývoji krajiny ve středoevropském kontextu se zdůrazněním specifík oblasti Biosférické rezervace Dolní Morava a o podílu hlavních krajinných profesí, využívajících krajinu jako svůj výrobní prostředek, na vytváření charakteru a struktury kulturní krajiny. Ukazuje důležitost poznání a analýzy historie jako základu pro odhad trendů vývoje a požadavků společnosti na krajinu do budoucna. Snaží se ukázat, že nejvyšší efektivnost rozvoje regionu bude dosažena tehdy, když se dospěje k co nejširší dohodě o podobě a způsobu naplňování společné vize regionu a tím i podílu odpovědnosti za stav a způsob užívání přírodního a kulturního bohatství v současnosti i v budoucnu. Tento složitý proces vede k vytvoření a přijetí koncepce trvale udržitelného využívání přírody a ochrany a využití kulturního bohatství jako odkazu našich předků v kulturní krajině. Dohoda v otázce vztahu společnosti k problematice životního prostředí a k hodnotám kulturní krajiny je prospěšná pro dnešní i budoucí generace lidské společnosti v měřítku místním, regionálním a světovém.

Projekt byl realizován s finanční podporou společnosti MND, a. s.

Mapa „Lednicko – valtický areál – světové dědictví UNESCO“

Mapa, kterou jsme vydali v roce 2007 u příležitosti oslav 10. výročí zápisu LVA na Seznam světového dědictví, byla téměř okamžitě rozebrána. Proto jsme v roce 2008 přistoupili k její aktualizované reedici.

Autorem mapy a kreseb je Ing. arch. Aleš Klose. Zadní strana mapy obsahuje informace v českém a anglickém jazyce o LVA a jeho kulturně-historických a přírodních hodnotách a krajinných souvislostech spojených s dlouhodobou řízenou činností člověka.

Výroba mapy byla financována Ministerstvem kultury ČR.

Leták Revitalizace mokřadů Biosférické rezervace Dolní Morava

Lužní lesy, louky a mokřady tvořily a dodnes tvoří jedny z nejvýznamnějších ekosystémů Biosférické rezervace Dolní Morava. Pro tuto lužní krajinu bývaly charakteristické rozsáhlé záplavy na dolních tocích řek Moravy a Dyje.

Minulá století však přinesla aktivity člověka, které stále výrazněji měnily původní charakter krajiny. Největší změny lužní krajiny přinesl v letech 1968–1989 projekt vodohospodářských úprav oblasti jižní Moravy, který měl zabránit negativnímu vlivu záplav na obyvatelstvo. Tento projekt však zároveň zásadně změnil přirozené hydrologické poměry celé oblasti se všemi negativními důsledky pro životní prostředí.

Přestože celé území bylo v minulosti na řadě míst silně poznamenáno, zachovalo se zde ještě množství lokalit s jedinečnými společenstvy rostlin a živočichů. Tyto lokality byly zařazeny mimo jiné na mezinárodní seznam mokřadů Ramsarské úmluvy.

Po roce 1989 v souvislosti se změnou politického režimu se objevily snahy alespoň z části eliminovat negativní vliv vodohospodářských úprav na krajinu. Do těchto revitalizačních projektů se zapojily podnikatelské subjekty, soukromí vlastníci pozemků i státní správa.

Náš materiál byl věnován představení alespoň některých z projektů, které byly realizovány na území Biosférické rezervace Dolní Morava a mohou dnes sloužit jako ukázka možností obnovy nefunkčních mokřadů v místech, kde chybí přirozená „tvůrčí“ dynamika volných toků řek, nebo se prosazuje přirozená sukcese lesů.

Výroba materiálu byla realizována s finanční podporou společnosti Lesy České republiky, s. p.

Publikace Vliv lužního lesa na výskyt komárů na jižní Moravě

Území BR Dolní Morava leží v oblasti, kde nacházejí rozsáhlé lužní lesy, úzce vázané na vodu. S tím je také spojen fenomén lužního lesa – komár. O jeho vlivu na celou oblast se každoročně přesvědčují jak místní obyvatelé, tak návštěvníci tohoto území. Negativní vliv komárů nepocítují pouze lidé, ale i zvěř. Komáři jsou také přenašeči nákaz a obyvatelé a návštěvníci často pod vlivem médií podléhají přílišnému strachu z nich.

Cílem vydání publikace RNDr. Oldřicha Šebesty, předního českého odborníka na tuto problematiku, bylo objektivně seznámit čtenáře se životem komárů, jejich skutečnou nebezpečností a s metodami boje proti nim. Brožura se zabývá systematikou komárů, jejich biologií, životními podmínkami, líhništi, výsledky monitoringu za posledních 10 let, významnými onemocněními člověka přenášenými komáry a bojem proti komárům (moderní metody individuální ochrany člověka, eliminace komářích kalamit v přírodě biologickými metodami), s ohledem na ochranu druhové různorodosti lužních oblastí.

Projekt byl realizován s finanční podporou společnosti Lesy České republiky, s. p.

100 nejzajímavějších stromů Biosférické rezervace Dolní Morava

Tuto knižní publikaci autorského kolektivu Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně (MZLU) a BR Dolní Morava, jsme věnovali mapování výjimečných dřevin v BR Dolní Morava.

Ze značného množství zajímavých stromů oblasti BR jsme vybrali a za pomoci satelitní technologie zaměřili ty nej-mohutnější známé zástupce typických druhů, vyskytující se v přirozených lesních společenstvech BR (domácí druhy), ale i nejzajímavější introdukované exempláře rostoucí v Lednicko – valtickém areálu (cizí, alochtonní druhy). V textu jsme popsali základní morfologické vlastnosti jednotlivých druhů dřevin, jejich ekologické nároky, rozšíření a využití člověkem, maximální známé rozměry jedinců daného druhu z České republiky, Slovenska, Belgie, Británie, Nizozemí, USA a případně i jiných států světa.

Cílem vydání knihy bylo předat přístupnou formou informace o dendrologických zajímavostech BR a iniciovat jejich ochranu, zvýšit povědomí o BR Dolní Morava, a předat základní myšlenky biosférických rezervací jako je trvale udržitelný rozvoj a snaha najít rovnováhu mezi činností člověka a přírodou. Úkolem knihy je zároveň pobídnout čtenáře k tomu, aby vyrazili do přírody a dřeviny si sami prohlédli, a zapojit je do kontinuálně probíhajícího programu mapování významných dřevin, který vede MZLU v Brně a kde se shromažďují všechny informace o dendrologických zajímavostech na území ČR.

Projekt byl realizován s finanční podporou společnosti Lesy České republiky, s. p. a Lesnické fakulty Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně.

Během celého roku 2008 byly články o BR Dolní Morava a naší činnosti publikovány v časopisech **Malovaný kraj**, **Jihomoravské listy**, **Lesnická práce**, **Lesu zdar** a **Region**. Další informace, týkající se zejména naší činnosti, se aktuálně objevovaly v **Břeclavském deníku**.

OSTATNÍ AKTIVITY

V průběhu celého roku 2008 jsme prezentovali Biosférickou rezervaci Dolní Morava a naši činnost na konferencích, přednáškách, besedách a exkurzích určených pro laickou i odbornou veřejnost.

3. Světový kongres biosférických rezervací – Madrid 2008

Ve dnech 4. – 8. února 2008 se ve španělském hlavním městě uskutečnil třetí Světový kongres biosférických rezervací. Pořadatelem kongresu byla Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO) ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí Španělska a španělskou nadací Fondacio Biodiversidad. V historii programu UNESCO Člověk a biosféra (1970) se po kongresu v Minsku (1983) a Seville (1995) jednalo o třetí nejvýznamnější akci, která určuje směřování aktivit všech biosférických rezervací na příštích šest let. Kongresu se zúčastnilo 850 delegátů z celého světa, včetně sedmi z České republiky.

Hlavním cílem kongresu bylo zhodnocení činnosti celosvětové sítě biosférických rezervací od roku 1995, kdy byla přijata přelomová Sevillská strategie. Dále bylo projednáváno využití potenciálu BR v souvislosti s novými výzvami, jako jsou například zánik tradičních znalostí a kulturní různorodosti, demografické změny, ztráta orné půdy nebo změny klimatu, podpora trvale udržitelného rozvoje, urbanizace, pokles biodiverzity, atd. **Výstupem kongresu bylo**

přijetí Madridské deklarace a Madridského akčního plánu, který rozpracovává Sevillskou strategii do konkrétních kroků, které by měly být realizovány BR v letech 2008 až 2013 (plánovací cyklus UNESCO).

Madridská deklarace mimo jiné doporučila vytváření efektivních partnerství prostřednictvím spolupráce mezi státní správou, soukromým sektorem, médií, místními komunitami, vědeckými a výchovnými institucemi apod. Vybízí mimo jiné k využití potenciálu BR k vypořádání se s novými výzvami, k vytvoření mechanismu pro udržitelné financování zaměřené na posilování významu BR a programu MAB. MAB a Světovou síť biosférických rezervací vnímá jako fórum pro zapojení lidí a vytváření návrhů k řešení lokálních problémů a k hledání dynamického a vzájemně prospěšného vztahu mezi člověkem a biosférou a k uplatňování Madridského akčního plánu.

Madridský akční plán shrnuje strategii programu MAB a je rozčleněn do šesti částí, které jsou věnovány nejvýznamnějším aspektům fungování BR. Obsahuje 31 cílů a 65 opatření, které budou průběžně doplňovány dle aktuálních potřeb BR. Je koncipován tak, že zdůrazňuje potřebu využívat BR jako místa, kde lze ukázat efektivní odpověď na současné výzvy typu klimatické změny, rostoucí urbanizace, chudoba a dezertifikace. Konkrétní kroky, které plán využívá, zahrnují mimo jiné začlenění městských oblastí do BR, zajištění vzdělávání týkající se rozdílných ekosystémů, určení pilotních BR ke zhodnocení jejich ekonomického přínosu na místní úrovni, spoluúčast soukromého sektoru nebo propagace BR prostřednictvím označování výrobků.

Za BR Dolní Morava se kongresu zúčastnil Petr Čupa, který prezentoval BR a její konkrétní projekty v rámci panelové sekce a jednání pracovních skupin.

Jednání mezinárodní Trilaterální ramsarské platformy Slovensko, Česko, Rakousko (8. – 9. 4. 2008, 24 osob)

Na území BR Dolní Morava se uskutečnilo jednání Trilaterální ramsarské platformy SR – ČR – Rakousko. Pro účastníky jsme připravili panelovou prezentaci, letáky s informacemi o revitalizacích v oblasti BR Dolní Morava, exkurzní trasu a přednášku o trvale udržitelném hospodářství s přírodními obnovitelnými zdroji.

Projekt byl spolufinancován Lesy ČR, s.p.

Seminář o lužních lesích (11. 4. 2008, 90 účastníků)

Lesnická fakulta Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně připravila seminář, kde účastníky seznámila s některými výstupy z výzkumu v rámci Výzkumného záměru MZLU FLD. Seminář proběhl ve spolupráci s námi a za BR Dolní Morava přednesl prezentaci Ing. Jan Vybíral.

Mezinárodní konference Water Resource Management (Udine, Itálie, 30. 4. 2008, 55 osob)

V italském městě Udine se v závěru dubna uskutečnila závěrečná konference k projektu Management vodních zdrojů v chráněných oblastech (WAREMA – Water Resources Management in Protected Areas). Tento projekt financovaný EU

prostřednictvím iniciativy Interreg IIIB CADSES, byl vytvořen v oblasti Friuli Venezia Giulia v Itálii společně s pěti partnery s Maďarska, Řecka a České republiky, kterou zastupovalo CHKO Poodří.

Cílem projektu bylo vytvořit společný plánovací postup založený na spolupráci organizací, investorů a obyvatel regionů vedoucí k naplnění Evropské rámcové směrnice o vodách 2000/60. Projekt byl zaměřen na zlepšení zacházení s vodními zdroji, nejen po stránce ekologické, kde je kladen důraz na jejich ochranu a zachování, ale i po stránce ekonomické, především zapojením veřejnosti a její účastí na rozhodování.

Na konferenci byl jako přednášející pozván Ing. Petr Čupa, aby účastníky seznámil se zkušenostmi s vodním managementem v oblasti BR Dolní Morava a přednesl prezentaci s názvem Řízené povodňování v chráněných oblastech (Flood management in protected areas)

Návštěva významné vědecké osobnosti v LVA a v lužních lesích BR Dolní Morava (9. 5. 2008)

V rámci naší dlouhodobé spolupráce s MZLU, FLD jsme připravili odbornou exkurzi pro profesora Nguen Hoang Nghia, ředitele Vietnamského ústavu pro výzkum lesa (Forest Science Institute of Vietnam), kterého jsme seznámili se způsobem trvale udržitelného lesního hospodaření v podmínkách střední Evropy.

Odborná exkurze pro pracovníky univerzit a ochrany přírody z Maďarska (22. 5. 2008, 16 osob)

Pro skupinu vědeckých pracovníků z Budapeštské a Sopronské univerzity a pro vedoucí management ochrany přírody (národní parky, chráněné oblasti, Ministerstvo životního prostředí Maďarska) jsme uspořádali odbornou exkurzi v lužních lesích BR DM na téma „Hydrologický management lužních lesů“.

LTER – založení informační databáze vědeckých prací a výzkumů v oblasti BR DM (Brno, 23. 5. 2008)

Jednání na MZLU, FLD v Brně mělo za cíl vytvořit informační databázi Dlouhodobého ekologického výzkumu (Long Term Ecological Research- LTER). Předmětem jednání bylo osvětlení systému a vedení databáze údajů jako součásti celoevropské sítě výměny informací o probíhajících výzkumech založených na bázi monitoringu konkrétních charakteristik.

Koordinací aktivit LTER za BR Dolní Morava byl pověřen Dipl. - Biol. Jiří Schlaghamerský, Ph.D., místopředseda naší vědecké rady.

Ředitel Jan Vybíral s Prof. Nguen Hoang Nghia z Vietnamu

International Model Forest Network Global Forum (16. – 21. 6. 2008, Hinton, Kanada)

Mezinárodní síť modelových lesů (The International Model Forest Network – IMFN) je dobrovolným sdružením partnerů z celého světa, jejichž společným cílem je udržitelné hospodaření a využití krajiny. Název iniciativy „Modelový les“ je v současnosti již zavádějící, neboť není zaměřen pouze na les, ale na celkové využití krajiny. Tento program, jež se ve svých začátcích opravdu zaměřoval pouze na lesní hospodářství, od doby svého vzniku expandoval a rozšířil svou působnost na trvale udržitelné využití celé krajiny, v níž je les pouze jedním z komponentů.

Iniciativa Modelový les vytváří komplexní vztah mezi lidmi, komunitami, podnikatelskými subjekty, státními institucemi, neziskovými subjekty a ostatními ve snaze umožnit spolupráci a výměnu námětů v oblasti trvale udržitelného využití krajiny.

BR Dolní Morava vznikla na základě programu MAB, který je v mnoha aspektech, zejména v podpoře trvale udržitelného hospodaření, velmi podobný Modelovým lesům. Nový akční plán pro BR, přijatý v únoru 2008 na světové konferenci v Madridu, nabádá BR k širší účasti a spolupráci s programy podobného zaměření. Proto se řídicí orgány BR Dolní Morava rozhodly účast na spolupráci s IMFN podpořit.

V červnu se v Kanadě konalo Světové fórum Mezinárodní sítě modelových lesů, kam byl oficiálně pozván Ing. Petr Čupa, aby představil BR Dolní Morava, její aktivity a zjistil možnosti členství BR v Síti Modelových lesů.

Školení pracovníků turistických informačních center (Mikulov, 24. 6. 2008, 12 účastníků)

V rámci projektu „Vzdělávání pracovníků turistických informačních center v CHKO Pálava a BR Dolní Morava“, jehož nositelem bylo ZO ČSOP Adonis Mikulov, proběhlo školení, na kterém byly předneseny dvě přednášky na téma BR Dolní Morava a Zpřístupňování přírodně cenných oblastí veřejnosti. Školení bylo zakončeno terénní exkurzí do LVA s návštěvou lokality Allahovy rybníky. Pro každého zúčastněného pracovníka turistického centra byla připravena sada informačních materiálů, aby byla zajištěna dobrá informovanost návštěvníků o BR.

Mezinárodní konference EURORURAL (Brno, 25. 8. – 29. 8. 2008, 30 osob)

Mendelova zemědělská a lesnická univerzita pořádala mezinárodní konferenci na téma výzkumu ve venkovských oblastech s názvem EURORURAL 08. Na této konferenci jsme se prezentovali našimi informačními materiály a krátkou prezentací o BR Dolní Morava

Přednášková cesta na pozvání Švédského komitétu MAB

V rámci mezinárodní spolupráce náš pracovník ing. Petr Čupa přijal pozvání Švédského národního komitétu programu MAB a kandidátské biosférické rezervace Vänerskärgården med Kinnekulle. Zde ve dnech 22. – 26. 9. 2008 přednesl sérii prezentací zaměřených na biosférickou rezervaci Dolní Morava, její organizační strukturu, participační management, připravované, realizované a dokončené projekty, zejména pak Management plán Lednicko – valtického

areálu. V současnosti má Švédsko dvě vyhlášené BR: Lake Torne Area (1986) a Kristianstad Vattenrike (2005), jednu kandidátskou BR a další dvě ve fázi návrhu na místní úrovni (ČR má šest BR – Šumava, Křivoklátsko, Krkonoše, Třeboňsko, Bílé Karpaty a Dolní Morava)

Úvodní přednáška pro studenty a vědecké pracovníky zazněla na Stockholmské univerzitě na půdě Stockholm Resilience Center. Následovala prezentace pro zaměstnance samosprávy na městském úřadě Mariestad, další pro studenty a veřejnost na fakultě Goteborgské univerzity v Mariestad a dvě přednášky pro státní zaměstnance, zástupce samosprávy a veřejnost na městských úřadech v Lidköpingu a Gotene.

Hlavním cílem všech prezentací bylo představit biosférické rezervace a historii programu MAB v České republice, demonstrovat model fungování BR Dolní Morava na bázi nevládní organizace a zapojení zainteresovaných subjektů do řízení BR a zvážit jeho možné využití pro nově vznikající BR ve Švédsku.

V rámci cesty probíhaly formální i neformální diskuse, kde byla projednávána problematika biosférických rezervací, jejich přínosu a dalšího směřování programu MAB. Informace předané prostřednictvím prezentací a následných diskusí budou využity při přípravě materiálů pro návrh organizační struktury a náplně budoucí BR Vänerskärgården med Kinnekulle. Tato série přednášek byla pouze začátkem dlouhodobější spolupráce mezi BR Dolní Morava se švédskými partnery.

Výjezdní zasedání ČNK MaB do oblasti Soutoku (22. 10. 2008, 41 účastníků)

Na žádost ČNK MaB pomohla OPS při organizaci výjezdního zasedání. Exkurzi vedli odborní pracovníci LZ Židlochovice v čele s ředitelem ing. Blahou. Předmětem exkurze bylo seznámení se stavem lesa a způsoby hospodaření v lokalitě na polesí Soutok, která je navržena za součást navrhované nové CHKO. V rámci závěrečné diskuse v zasedací místnosti městského úřadu v Lanžhotě byla podána informace o připravovaném projektu nové CHKO. V reakci na tuto informaci vyplynuly značně rozdílné názory na stav lesa, na způsoby lesního hospodaření i na možnosti účinné zajištění ochrany biologické různorodosti ze strany některých odborníků na ochranu přírody na straně jedné a lesníků na straně druhé.

Zástupkyně Švédského komitétu MAB Johanna MacTaggart a Petr Čupa z BR Dolní Morava

Exkurze pracovníků LČR ze Zlínska v LVA (6. 11. 2008, 32 účastníků)

Na základě požadavku LČR jsme připravili exkurzi pro pracovníky Krajského ředitelství LČR ve Zlíně a jeho lesních správ. Odborná část akce byla zaměřena na problematiku managementu kulturní krajiny na příkladech památky LVA.

Konference k projektu připravované CHKO Soutok (8. 12. 2008)

Na konferenci, kterou zorganizoval senátor ing. Jan Hajda s poslancem ing. Jiřím Petřem pod záštitou starosty města Břeclav, prezentovali zástupci MŽP záměr vyhlášení nové CHKO na EVL Soutok-Podluží a EVL Dolní Podyjí. Akce se včetně nás zúčastnila početná skupina starostů, podnikatelů a státní správy. Z řízené diskuse vyplynulo zamítavé stanovisko regionu k předkládanému projektu, jehož důvodem byla i nesprávná a nedostatečná komunikace orgánů ochrany přírody s veřejností a významnými subjekty.

Na této konferenci jsme také prezentovali naše stanovisko, ve kterém jsme doporučili orgánům ochrany přírody projednat se všemi dotčenými subjekty v daném území, zejména s vlastníky a uživateli pozemků, s dostatečnou časovou rezervou možné varianty zajištění ochrany přírodních a kulturních hodnot této oblasti, tedy nejen záměr vyhlášení nového velkoplošného zvláště chráněného území v kategorii CHKO. Zároveň jsme vyjádřili připravenost účastnit se aktivně procesu projednávání způsobu ochrany tohoto území a nabídli jsme pro vyváženou a věcnou diskusi svou neutrální platformu a organizační zázemí.

Spolupráce s univerzitami

Stejně jako v roce 2007, kdy v BR Dolní Morava absolvovala praxi studentka ze Zemědělské univerzity v Praze, i v roce 2008 u nás pracoval na praxi student z Jihočeské univerzity. Ze strany univerzit a studentů zaznamenáváme zvyšující se zájem o užší spolupráci. Dokladem jsou společné projekty, požadavky na přednášky, žádosti o témata diplomových a bakalářských prací, exkurze a prázdninové praxe studentů, kteří mají zájem o studium našeho pojetí krajinného managementu a myšlenek BR v praxi. OPS má zastoupení ve vědecké radě LDF MZLU v Brně a ředitel OPS je pravidelně zván k obhajobám v rámci bakalářského i inženýrského studia MZLU.

DÁRCI A PARTNEŘI

Naše činnost a projekty, které realizujeme v Biosférické rezervaci Dolní Morava, by nebyly možné bez finanční podpory grantových a dotačních programů, bez přispění jednotlivých dárců nebo projektových partnerů.

Děkujeme všem, bez jejichž finančního přispění bychom nemohli plnit své poslání.

AQUA CENTRUM BŘECLAV, s.r.o.
ALCA PLAST, s.r.o.
AGROPROJEKT PSO s.r.o.
BIOCONT LABORATORY, spol s r.o.
DOBROVOLNÝ SVAZEK OBCÍ LVA
MND SERVISNÍ a.s.
VHS BŘECLAV s.r.o.
VOLAŘÍK MIROSLAV
ZAHRADA OLOMOUC s.r.o.
MINISTERSTVO FINANČÍ ČR
MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR
JIHOMORAVSKÝ KRAJ
MINISTERSTVO KULTURY ČR

HOSPODAŘENÍ SPOLEČNOSTI V ROCE 2008

ROZVAHA

AKTIVA (v tis. Kč)	1. 1. 2008	k 31. 12. 2008
Aktiva celkem	8 155	2 478
Dlouhodobý majetek celkem	672	11
Dlouhodobý hmotný majetek celkem	50	50
Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	50	50
Dlouhodobý finanční majetek celkem	650	0
Ostatní dlouhodobý finanční majetek	650	0
Oprávky k dlouhodobému majetku celkem	-28	-39
Oprávky k samostatným movitým věcem a souborům	-28	-39
Krátkodobý majetek celkem	7 483	2 467
Zásoby	96	4
Nedokončená výroba	91	0
Zboží na skladě a v prodejnách	5	4
Pohledávky celkem	6 075	852
Odběratelé	20	735
Poskytnuté provozní zálohy	100	100
Daň z příjmů	31	16
Ostatní daně a poplatky	0	1
Nároky na dotace a ostatní zúčtování se st. rozpočtem	5 924	0
Krátkodobý finanční majetek	1 308	1 494
Pokladna	22	31
Účty v bankách	1 286	1 463
Jiná aktiva celkem	4	117
Náklady příštích období	4	4
Příjmy příštích období	0	113

PASIVA (v tis. Kč)	k 1. 1. 2008	k 31. 12. 2008
Pasiva celkem	8 155	2 478
Vlastní zdroje celkem	2 883	2 216
Jmění celkem	822	820
Vlastní jmění	820	820
Fondy	0	2061
Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	2	0
Výsledek hospodaření celkem	2 061	-665
Účet výsledku hospodaření	0	-665
Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení	55	0
Nerozdělený zisk, neuhrazená ztráta min. let	2 006	0
Cizí zdroje celkem	5 272	262
Krátkodobé závazky celkem	5 272	262
Dodavatelé	1 220	32
Přijaté zálohy	126	0
Zaměstnanci	163	0
Ostatní závazky vůči zaměstnancům	33	0
Závazky k institucím soc. zabezpečení a veřejného zdrav. Pojištění	116	0
Ostatní přímé daně	50	0
Daň z přidané hodnoty	28	192
Jiné závazky	36	38
Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	3 500	0
Jiná pasiva celkem	0	0
Výnosy příštích období	0	0

VÝKAZ ZISKŮ A ZTRÁT

Náklady (v tis. Kč)	k 31. 12. 2008
Náklady celkem	5 038
Spotřebované nákupy celkem	245
Spotřeba materiálu	245
Služby celkem	1 851
Cestovné	524
Náklady na reprezentaci	6
Ostatní služby	1 321
Osobní náklady celkem	2 237
Mzdové náklady	1 662
Zákonné sociální pojištění	570
Ostatní sociální pojištění	5
Daně a poplatky celkem	8
Daň silniční	8
Ostatní náklady celkem	38
Úroky	26
Kurzové ztráty	1
Jiné ostatní náklady	11
Odpisy, prodaný majetek, tvorba rezerv a opravných položek celkem	659
Odpisy dlouhodobého nehm. a hmotného majetku	11
Prodané cenné papíry a podíly	648

Výnosy (v tis. Kč)	k 31. 12. 2008
Výnosy celkem	4 373
Tržby za vlastní výkony a za zboží celkem	1 655
Tržby za vlastní výrobky	270
Tržby z prodeje služeb	1 385
Změna stavu vnitroorganizačních zásob celkem	-92
Změna stavu zásob nedokončené výroby	-92
Ostatní výnosy celkem	8
Úroky	5
Jiné ostatní výnosy	3
Tržby z prodeje majetku,zúčtování rezerv a opravných položek celkem	647
Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	647
Přijaté příspěvky celkem	1 113
Přijaté příspěvky (dary)	1 113
Provozní dotace celkem	1 042
Provozní dotace	1 042
Výsledek hospodaření před zdaněním	-665
Výsledek hospodaření po zdanění	-665

PŘÍLOHA K ÚČETNÍ ZÁVĚRCE
za účetní období od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008

Název účetní jednotky:	Biosférická rezervace Dolní Morava o.p.s.
Sídlo:	Břeclav, Národních hrdinů 23, PSČ 690 02
IČ:	269 38 171
Právní forma:	obecně prospěšná společnost
Rozvahový den:	31. 12. 2008
Okamžik sestavení účetní závěrky:	6. 2. 2009

I. OBECNÉ ÚDAJE

1) ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Účetní jednotka vede podvojný účetnictví prostřednictvím účetního programu Money S3. Účetní doklady se nachází v pronajaté kanceláři Biosférické rezervace Dolní Morava o.p.s. v Břeclavi.

1a) Datum vzniku: 31. 8. 2004

1b) Rozhodující předmět činnosti: obecně prospěšná činnost v oblasti trvale udržitelného rozvoje Biosférické rezervace Dolní Morava.

1c) Společnost je zapsaná u Krajského soudu v Brně v oddíle O, vložka č. 246

2) POČET ZAMĚSTNANCŮ A OSOBNÍ NÁKLADY

Průměrný počet zaměstnanců během účetního období: 4
z toho řídících pracovníků: 2

Osobní náklady (v tis. Kč)	celkem	Za zaměstnance	z toho za řídící pracovníky
Osobní náklady	2 237,-	954,-	1 283,-
<i>Z toho:</i>			
Mzdové náklady	1 662,-	707,-	955,-
Zákonné sociál. poj.	570,-	245,-	325,-
Pojištění zaměst.	5,-	2,-	3,-
Odměny členům orgánů (ú523)	0,-		

Legenda: osobní náklady = účty 521,522,524,525,527,528

3) PŮJČKY, ÚVĚRY, ZÁRUKY A OSTATNÍ PLNĚNÍ POSKYTNUTÁ ČLENŮM STATUTÁRNÍCH A ŘÍDÍCÍCH ORGÁNŮ (I BÝVALÝM): nebyly poskytnuty

II. ÚČETNÍ METODY A OBECNÉ ÚČETNÍ ZÁSADY

Účetnictví společnosti je vedeno a účetní závěrka byla sestavena v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, v souladu s vyhláškou č.504/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č.563/1991 Sb. o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání, pokud

účetujícími v soustavě podvojného účetnictví a Českými účetními standardy pro účetní jednotky, u kterých hlavním předmětem činnosti není podnikání č. 401 až 414.

Jednotlivé činnosti v rámci obecně prospěšných služeb vyplývajících ze statutu obecně prospěšné společnosti jsou důsledně odděleně zachyceny prostřednictvím zakázek, případně podrobněji zachyceny na různé projekty („činnosti“) v rámci příslušné zakázky.

1) ZPŮSOBY OCEŇOVÁNÍ, ODEPISOVÁNÍ A TVORBY OPRAVNÝCH POLOŽEK

1. 1. Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek

Dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek se eviduje v pořizovacích cenách, které obsahují cenu pořízení a náklady s pořízením související.

Majetek pořizovaný vlastní činností společnost nevlastní.

Účetní odpisy

Odpisový plán pro dlouhodobý hmotný a nehmotný majetek byl sestaven v návaznosti na ustanovení § 26 a § 32a zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

1. 2. Dlouhodobý finanční majetek

Cenné papíry a majetkové účasti se oceňují pořizovací cenou. Majetkové účasti se k rozvahovému dni oceňují ekvivalencí.

1. 3. Zásoby

Nakupované zásoby jsou ve společnosti oceňovány pořizovacími cenami.

Společnost účtuje o hmotném majetku v ocenění od 10 do 40 tis. Kč a s dobou použitelnosti delší než 1 rok jako o zásobách.

Zásoby vytvořené vlastní činností – nedokončená výroba (nedokončené, nevyfakturované zakázky), účetní jednotka oceňuje vlastními náklady, kterými se rozumí skutečná výše přímých nákladů.

1.4. Pohledávky

Daňově uznatelné opravné položky – nebyly v účetním období tvořeny.

1. 5. Úvěry

Úvěry jsou sledovány v nominální hodnotě. Za krátkodobý úvěr se považuje i část dlouhodobých úvěrů, která je splatná do jednoho roku od data účetní závěrky.

1.6. Rezervy

V účetním období nebyly tvořeny žádné rezervy v souladu se zákonem č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů.

1.7. Přepočty údajů v cizích měnách na č1.10.eskou měnu

V průběhu roku je přepočet cizích měn prováděn kurzem banky ČNB k datu účtování. K 31. 12. je použit pro přepočet kurs ČNB k tomuto datu.

III. DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE K ROZVAZE A VÝKAZU ZISKŮ A ZTRÁT

1) VÝZNAMNÉ POLOŽKY VÝKAZŮ, PODSTATNÉ PRO HODNOCENÍ POZICE SPOLEČNOSTI

1a) Doměrky daně z příjmů za minulé období: nejsou

Druh daňové povinnosti:	datum vzniku	splatná částka
DPH	IV. čtvrt. 2008	25. 1. 2008 214 tis. Kč

1b) Rozpis dlouhodobých bankovních úvěrů k 31. 12. 2008

Společnost nemá bankovní úvěry.

1c) Přijaté dary, dotace na provozní účely v účetním období 2008

	Poskytovatel	Účel	Celková přijatá výše
DAR	AQUA CENTRUM Břeclav, s.r.o.	financ. obecně prospěšných služeb	20 tis. Kč
DAR	Alca plast, s.r.o.	financ. obecně prospěšných služeb	150 tis. Kč
DAR	AGROPROJEKT PSO s.r.o.	financ. obecně prospěšných služeb	100 tis. Kč
DAR	BIOCONT LABORATORY, spol s r.o.	financ. obecně prospěšných služeb	30 tis. Kč
DAR	Dobrovolný svazek obcí LVA	financ. obecně prospěšných služeb	50 tis. Kč

	Poskytovatel	Účel	Celková přijatá výše
DAR	MND Servisní a.s.	financ. obecně prospěšných služeb	250 tis. Kč
DAR	VHS Břeclav s.r.o.	financ. obecně prospěšných služeb	100 tis. Kč
DAR	Volařík Miroslav	financ. obecně prospěšných služeb	30 tis. Kč
DAR	ZAHRADA Olomouc s.r.o.	financ. obecně prospěšných služeb	200 tis. Kč
DAR	ZAHRADA Olomouc s.r.o.	financ. obecně prospěšných služeb	35 tis. Kč
DAR	ZAHRADA Olomouc s.r.o.	financ. obecně prospěšných služeb	35 tis. Kč
DOTACE	MF ČR+MŽP ČR	financ. projektu Staré ekologické zátěže I	1 572 tis. Kč
DOTACE	MF ČR+MŽP ČR	financ. projektu Staré ekologické zátěže II	4 351 tis. Kč
DOTACE	Jihomoravský Kraj	financ. projektu Historické a významné aleje v LVA	400 tis. Kč
DOTACE	MK ČR	financ. projektu Podpora péče o LVA na jižní Moravě	642 tis. Kč

1d) Náklady vynaložené na výzkum a vývoj za účetní období 2008

Účetní jednotka nevynaložila během účetního období žádné výdaje na výzkum a vývoj

2) VÝZNAMNÉ UDÁLOSTI NASTALÉ MEZI DATEM ÚČETNÍ ZÁVĚRKY A DATEM PŘEDÁNÍ VÝKAZŮ

Žádné takové nenastaly

3.1) HMOTNÝ A NEHMOTNÝ DLOUHODOBÝ MAJETEK

3.1a) ROZPIS HLAVNÍCH SKUPIN HMOTNÉHO DLOUHODOBÉHO MAJETKU (účty 022,082 – v tis. Kč):

	PC	Oprávky	ZC
Stroje, přístroje a zařízení	50	39	11
Dopravní prostředky	-	-	-
Celkem	50	39	11

3.1b) ROZPIS NEHMOTNÉHO DLOUHODOBÉHO MAJETKU (v tis. Kč) Společnost nevlastní.

3.1c) DLOUHODOBÝ HMOTNÝ MAJETEK POŘIZOVANÝ FORMOU FINANČNÍHO PRONÁJMU

Společnost nevlastní.

3.1d) SOUHRNNÁ VÝŠE MAJETKU NEUVEDENÁ V ROZVAZE V PC

Společnost nemá takový majetek.

3.1e) MAJETEK ZATÍŽENÝ ZÁSTAVNÍM PRÁVEM

Majetek účetní jednotky není zatížen zástavním právem.

3.1f) MAJETEK S TRŽNÍM OCENĚNÍM VÝRAZNĚ VYŠŠÍM NEŽ ÚČETNÍM

Tržní ocenění majetku uvedeného v rozvaze není výrazně vyšší, než je ocenění v účetnictví.

3.1g) MAJETKOVÉ ÚČASTI V TUZEMSKU A ZAHRANIČÍ

Společnost nemá.

3.2. POHLEDÁVKY

Společnost eviduje v účetnictví pouze krátkodobé pohledávky.

3.3. VLASTNÍ ZDROJE**3.3a) VLASTNÍ JMĚNÍ**

Vlastní jmění představuje hodnotu majetkového vkladu zakladatelů účetní jednotky, jmenovitě zapsanou do příslušného rejstříku.

3.3b) PŘEDPOKLÁDANÉ ROZDĚLENÍ ZISKU, ÚHRADA ZTRÁTY:

Návrh uhrazení ztráty běžného období – 665 tis. Kč

Ztráta bude uhrazena z rezervního fondu (911)

3.4. ZÁVAZKY

a) Závazky 180 dnů po lhůtě splatnosti: nejsou

b) Závazky k podnikům ve skupině: nejsou

(tzn. k podnikům, v nichž má účetní jednotka nejméně 20% podíl)

c) Závazky kryté podle zástavního práva či jinak zajištěné:

obecně prospěšná společnost neviduje v účetnictví výše uvedené závazky.

d) Neuhrazené závazky k 31. 12. 2008 ze sociálního zabezpečení

běžné – nejsou

po lhůtě – nejsou

Neuhrazené závazky k 31. 12. 2008 ze zdravotního pojištění

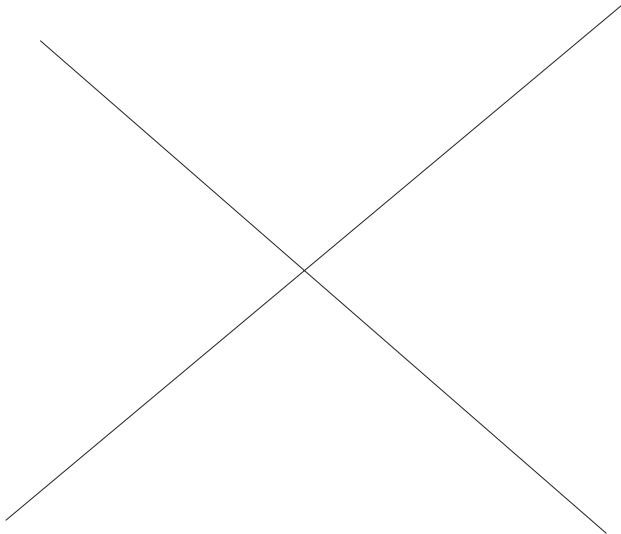
běžné – nejsou

po lhůtě – nejsou

e) Závazky nezachycené v rozvaze: nejsou známy

3.5. ZÁKONNÉ REZERVY – nejsou**3.6. ČASOVÉ ROZLIŠENÍ**

Obecně prospěšná společnost eviduje náklady příštích období ve výši 4 tis.Kč. Jedná se o uhrazenou fakturu za službu spojenou s aktualizací účetního software v roce 2009. A dále Příjmy příštích období ve výši 113 tis Kč., které představují alikvotní část daru od společnosti Lesy České republiky, s.p. vztahující se k nákladům vynaloženým v roce 2008. Celý dar ve výši 480 tis. Kč byl poskytnut v lednu 2009.

INTRODUCTION	2
LOWER MORAVA BIOSPHERE RESERVE	4
ORGANIZATION STRUCTURE OF THE CORPORATION	6
IMPORTANT ACTIVITIES IN 2008	8
PUBLICATION ACTIVITIES	14
OTHER ACTIVITIES	17
DONORS AND PARTNERS	23

Dear friends,

In July 2008 it will have been five years since the day the UNESCO Man and Biosphere (MaB) Committee in Paris approved the designation of the Lower Morava Biosphere Reserve.

Certain questions invariably come to one's mind: Is five years long enough time to describe and characterize the youngest offspring's contribution to the family of six biosphere reserves (BR) in the Czech Republic? In what respects is it different from its older siblings? Why is the Lower Morava BR internationally viewed as a second-generation BR?

We often have to answer these and many other questions asked by practitioners, students, experts from different fields both from our country and abroad, as well as journalists. We are aware that it is important to provide objective and comprehensible information and more importantly, to communicate the importance of our BR for the Czech Republic and the South Moravian region through our own activities and successfully implemented projects.

What then distinguishes us from the rest of Czech biosphere reserves?

The most visible difference from other BR is the fact that out of the total area of the Lower Morava BR (354 km²) only one quarter of it is encompassed in the Palava Protected Landscape Area, while other BR and their areas are virtually identical with the relevant Protected Landscape Areas. However, the primary difference is the informal style of meeting the general goals of biosphere reserves through a professional team of the BR employees who push forward their activities backed by their strong mandate delegated by the stakeholders of the Lower Morava BR through their representatives in the governing bodies of the Public Benefit Organization.

Lower Morava Biosphere Reserve, Public Benefit Organization (PBO) was established as a legal subject in 2004 and on August 31, 2009 it will celebrate its small anniversary. Its Founding Agreement defines the mission as an active fulfilment of the Seville Strategy ideas which encompass conservation of biological and cultural diversity and sustainable development. In February 2008, the Third World Congress of Biosphere Reserves in Madrid adopted a so-called Madrid Action

Plan which builds on the Seville Strategy and sets tangible aims which are to be implemented by Biosphere Reserves in 2008–2013. Our PBC was one of the first to update its medium-term Action Plan and to harmonize it with the UNESCO planning terms.

2008 proved crucial for the development of our corporation in terms of our international activities. We are pleased to say that our foreign partners have recognized and appreciated our concept of implementing the ideas of BR. The issue of cultural landscape management is a complex interdisciplinary task which draws primarily on the responsibility of individual landscape professions and land owners. Nature protection cannot be its sole aim. It is far more advantageous if all stakeholders, who utilize the landscape as their production tool, voluntarily accept the key principles of nature and environment protection as an integral part of their expertise and knowledge. However, even the concept of sustainable programs aimed at the conservation of cultural and species diversity acknowledges the fact that sustainable success is conditioned by balanced environmental, economic and social factors.

Our activities and the individually implemented, internationally presented projects have led to an unofficial inclusion of our BR to the small group of "second generation biosphere reserves". These reserves engage in complex implementation of the Seville Strategy and the Madrid Action Plan and set the main future development trend for the entire world network of BR.

In 2008 our activities focused on solving selected problems within the Lednice – Valtice Cultural Landscape. Through the preparation of project documentation, studies and other activities, we practically manifested the potential of a specialized Site Manager and thus created the prerequisite for introducing systematic protection and conservation of the Lednice – Valtice Cultural Landscape, World Heritage Site.

I wish to thank all members of the BR governing bodies, its employees and external co-workers whose efforts contributed to the fact that 2008 can also be rated as a successful year. Special thanks go to our sponsors, without whose assistance we would not have been able to develop our company.

I believe that we are fully capable of further implementation of the noble ideas of UNESCO and its Man and the Biosphere Programme and to represent our corporation both at home and abroad. I firmly hope that the numbers of our supporters will continue to increase and that we shall deserve their trust also in 2009.

Jan Vybíral, Managing Director, January 2009

LOWER MORAVA BIOSPHERE RESERVE

The worldwide programme of environmental cooperation called **Man and the Biosphere (MaB)** came to life through UNESCO in 1970. Its aim is to promote sensible and sustainable utilization of natural resources and to improve relationships between man and the environment.

Biosphere Reserves (BR) are sites with international status recognized by UNESCO which are designated based on national nominations under the MaB Programme. The key aim of BR is to test such innovative approaches to sustainable development which combine scientific findings and different forms of management with the objective to decrease the loss of biodiversity, to improve people's standard of living and to enhance the social, economic and cultural conditions necessary for environmental sustainability.

BR differ from traditional protected areas by the fact that they do not focus exclusively on nature protection but rather respect and support such human activities in landscape which lead to its positive and sustainable development.

All BR fulfil the following three basic but equally important and inter-connected functions:

1. Conservation of natural and cultural diversity.
2. Economic development which is socially, culturally and environmentally sustainable.
3. Support of research, monitoring, environmental education and training.

Every BR is divided into three zones: **The Core Area** is designated for nature conservation, monitoring and non-invasive research. **The Buffer Zone** surrounds or connects core zones and is designated for activities which are in accord with sustainable environmental procedures. The remaining area of a BR is the **Transition Area**, or area of cooperation, in which stakeholders work together towards sustainable management of resources of the area.

In 2008, the World Network of Biosphere Reserves which was established under the MaB Programme, consisted of 529 BR in 105 countries. Out of this, six BR were in the area of the Czech Republic (Šumava, Krkonoše, Křivoklátsko, Třeboň Basin, Bílé Karpaty and Lower Morava BR).

In July 2003, the extension of the Pálava Biosphere Reserve (designated in 1986) was approved to encompass the Lednice-Valtice Cultural Landscape (hereafter LVCL) and the floodplain forests at the confluence of the Morava and Dyje rivers. This act created conditions for designating a new protected area, the **Lower Morava Biosphere Reserve**.

Since 2004, the BR has been managed by the **Lower Morava Biosphere Reserve, Public Benefit Corporation** (hereafter PBC). The PBC was established by the following founding members: Forests of the Czech Republic, State Enterprise, Moravské naftové doly, a.s., District Chamber of Commerce Breclav, Ministry of the Environment of the Czech Republic and the Czech Union of Nature Conservationists.

In the context of the Czech Republic, this represents a unique concept of BR management by a non-profit, non-governmental organization, as the areas of the remaining Czech BR are identical with Protected Landscape Areas and as such share the same state administration.

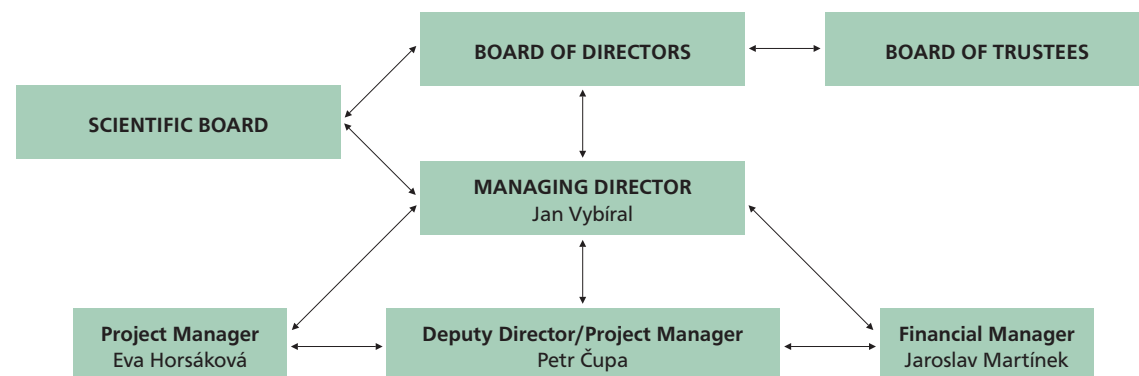
The provided public benefit services are the following:

1. Organizational, institutional, factual and personnel provision of the activities administered by the Lower Morava Biosphere Reserve as part of the UNESCO World Network of Biosphere Reserves.
2. Participation in activities relevant to the Lower Morava BR, including the coordination of these activities with state administration bodies, municipal authorities, stakeholders, educational and scientific institutions, companies, general public and other bodies.
3. Participation in mediating and providing advisory, financial and coordinating services which relate to the Lower Morava BR and its development, in accordance with the UNESCO regulations on the World Network of Biosphere Reserves.
4. Safeguarding the commissioning, development and regular update of an open information database on the Lower Morava BR and the scientific, economic and development activities relating to the area of existence of the Lower Morava BR.
5. Participation in publishing both periodic and non-periodic materials and proceedings, including informative and methodological publications printed, electronic, audio-visual and multimedia, as well as their presentation, distribution and sale.
6. Participation in educating the general public, further education and training of young people, and cooperation with youth centres in a spirit of promoting the principles of sustainable lifestyle, in particular nature and landscape conservation and the rational management of natural resources.
7. Providing information services for the general public.
8. Participation in organizing international scientific conferences, forums, training courses and exhibitions relating to the Lower Morava BR.
9. Establishment and management of model facilities.
10. Fostering international cooperation in matters relating to the Lower Morava BR and the World Network of Biosphere Reserves.
11. Promoting and enforcing activities aimed at economic and demographic development of the Lower Morava BR and the entire region.
12. Providing mediatory services in cases of disputes and conflicts arising from the existence and activities of the Lower Morava BR.

All our activities in 2008 were conducted in accordance with the 2005–2010 Action Plan and with the approved 2008 Annual Plan.

ORGANIZATION STRUCTURE OF THE CORPORATION

Registered office: Národních Hrdinů 23, 690 02 Břeclav
 Registration number: 26938171
 Legal form: Public Benefit Corporation

Board of Directors

Chairman:	Libor Opluštil	(Czech Union of Nature Conservationists)
Vice-Chairman:	Libor Kabát	(municipalities of the LVCL Region)
2 nd Vice-Chairman:	Stanislav Koukal	(Ministry of the Environment of the Czech Republic)
Members:	František Fabičovic	(District Chamber of Commerce Breclav)
	František Hrnčíř	(municipalities of the Podluzi Region)
	František Komárek	(Moravske Naftove Doly, a.s.)
	Ladislav Sečkář	(District Chamber of Agriculture Breclav)
	Miroslav Svoboda	(Forests of the Czech Republic)
	Petr Žluva	(municipalities of the Podluzi, LVCL and Mikulovsko Regions)

Board of Trustees

Chairman:	Pavel Kotásek	(Moravske Naftove Doly, a.s.)
Members:	Libor Ambrozek	(Czech Union of Nature Conservationists)
	Víktor Beran	(Chamber of Commerce Breclav)
	Martin Bílý	(Ministry of the Environment)
	Tomáš Blaha	(Forests of the Czech Republic)
	Vilém Vyhnálek	(municipalities of the 3 regions)

Scientific Board

Chairman:	Karel Zlatuška	(municipalities of the Podluzi Region)
Members:	Antonín Buček	(Czech Union of Nature Conservationists)
	Jiří Danihelka	(Ministry of the Environment)
	Václav Jelínek	(District Chamber of Commerce Breclav)
	Petr Kučera	(municipalities of the LVCL Region)
	Jiří Matuška	(administration of the Palava Protected Landscape Area)
	Jaromír Mička	(National Institute for the Protection and Conservation of Monuments and Sites)
	Ota Pražák	(Moravske Naftove Doly, a.s.)
	Martin Půček	(District Chamber of Agriculture Breclav)
	Milada Rigasová	(municipalities of the Mikulovsko Region)
	Jiří Schlaghamerský	(MAB National Committee)
	Jiří Stonavský	(Forests of the Czech Republic)

In 2008 the Board of Directors met six times, the Board of Trustees had two meetings and the Scientific Board met three times.

IMPORTANT ACTIVITIES IN 2008

In 2008 we pursued activities which are in accordance with the three basic functions of biosphere reserves and with our long-term Action Plan. Most of our projects concentrated on the Lednice-Valtice Cultural Landscape (LVCL), which followed from executing the function of the Site Manager (SM) of this World Heritage Site which we were entrusted with. Our other projects focused on sustainable management of the cultural landscape, education activities and publication work.

Supporting the management of the Lednice – Valtice Cultural Landscape, World Heritage Site

SM is a coordination, information and advisory institute whose main mission is to promote the protection and conservation of LVCL values through the implementation of the LVCL Management Plan. SM participates in dealings with state administration bodies, institutions of state protection and conservation of monuments and sites and other stakeholders, who encompass companies and associations, cultural and educational institutions in relation to the currently discussed events and topics. SM can also be summoned to solve and assess different projects on the level of state administration, but without being granted the authority to take decisions.

The establishment of the SM institution was conditioned by requirements of the UNESCO World Heritage Centre, issuing from the Czech Republic's ratification of the Convention on the Protection of World Heritage, and based on the Resolution No. 2007/19 of the Interdisciplinary Committee for the Lednice-Valtice Cultural Landscape (LVCL). The latter accepted the proposal of the Lower Morava Biosphere Reserve, P.B.C., that Ing. Eva Horsakova should execute the post of LVCL SM.

The specification of LVCL SM activities draws on foreign experience (Stonehenge and Avebury World Heritage Sites in the UK, Fertö-Neusiedlersee in Austria) and encompasses cooperation with important stakeholders (owners, administrators, state administration bodies, institutions, companies and other), participation in meetings of the Lower Morava BR governing bodies which deal with important aspects of LVCL. It is also responsible for designing and managing some priority projects whose objective is to conserve and interpret the values of LVCL, providing consultation in relation with planned development projects and activities whose aims are to

conserve the values of LVCL, promote and enforce the values of the LVCL Management Plan (cooperation with the media, presentation of the LVCL on local, national and international levels, workshops and conferences).

For 2008, the Ministry of Culture of the Czech Republic approved state budget funding of the Lednice – Valtice Cultural Landscape Site Manager activities. The funding encompassed the implementation of the project “Support of the Lednice – Valtice Cultural Landscape (LVCL), World Heritage Site Management”.

The project was implemented with financial support of the Ministry of Culture of the Czech Republic.

Exhibition to commemorate the 5th anniversary of the Lower Morava BR establishment (Valtice, Breclav, April-September 2008)

In cooperation with the Valtice Tourist Information Centre, an exhibition to commemorate the 5th anniversary of the Lower Morava BR establishment was opened in April. Bilingual posters informed visitors about key projects that were carried out by the corporation during its existence. The exhibition was officially opened by the Valtice Mayor, Mrs. Terezie Lvova.

In May and upon request of the town of Breclav, the exhibition was transferred to the Pohansko manor and was complemented with a photographic cycle by Jan Halady. The exhibition was open throughout the high tourist season.

“The Allahy Fishponds Forest Park” project documentation

The forest stands in the vicinity of the Three Graces manor, an important architectural monument situated between the towns of Lednice and Valtice, constitute an integral part of the composed landscape of LVCL, World Heritage Site. The forests are owned by the state and managed by Forests of the Czech Republic, and in 2000–2002 were subject to silvicultural measures with the objective of being gradually transformed into a park forest. In 2006, the contracted period of landscaping measures concluded. The forests were transferred into the category of “special purpose forests” and as such require different methods of management. Our project, which was prepared in accordance with the approved LVCL Management Plan, highlighted the complementary functions of forest stands and devised measures which will lead to their gradual transformation into forest parks in an area highly attractive for tourism. In relation to the preceding landscaping measures, we devised the restoration of selected solitary trees and tree groups and their systematic maintenance with the objective to restore and enhance the aesthetic function of the area. The implementation of the project was funded by Forests of the Czech Republic, State Enterprise.

The exhibition to commemorate the 5th anniversary of the Lower Morava BR establishment was opened by Ms. Terezie Lvova, the mayor of Valtice and Mr. Jan Vybiral, the BR director

“Restoration of Habitat Conditions of Endangered Species Bound to the Water Regime of the Dyje Floodplain, a Site of European Importance” – project documentation

In 1994–2000, the hydrological relations in “Kanci obora”, a significant floodplain forest complex, were improved under a large-scale floodplain forests restoration project. Some sites situated in the vicinity of the town of Breclav, however, were not completed to match the original plans. With the planned change of the forest category and its gradual transformation into a city forest, it proved necessary to conduct study of the water regime, as the site represents an inundation area with important wetlands, periodic pools, as well as hatching grounds of outbreak mosquito species. Our study proposed a gradual transformation of forest stands into a city park forest situated in the attractive area of floodplain forests. It also focused on the improvement of hydrological relations in important suburban areas. Restoration of parts of non-functional water channels and of both the current periodic pools and new flow pools was proposed, including possibilities to control the water relations through sluice gate facilities in the course of the seasons.

The objective of the designed measures was to increase species diversity, improve site conditions of the forest stands, to enhance the aesthetic value of the environment and thus create a pleasant haven for the local inhabitants.

The project was co-funded by Forests of the Czech Republic, State Enterprise.

“Hlohovec Park” – project documentation

In 2000–2002, silvicultural measures were implemented in the forest stands situated in the centre of LVCL, in the vicinity of the municipality of Hlohovec. Their objective was to facilitate the restoration of valuable park stands. The forests were transformed into a category of special purpose forests and as such require different methods of management.

The project, which draws on the approved LVCL Management Plan, proposed to implement the aesthetic and park silvicultural measures in the forest stands in close cooperation with the municipality of Hlohovec. Its key aim is to accentuate the selected tree dominants and through regular tending, increase the aesthetic value of glades and vistas on the banks of the Hlohovec fishpond.

The project was co-funded by the Forests of the Czech Republic, State Enterprise.

“Stand Tending of the Insel site near Mikulov, 2nd Stage”

Under a cross-border project funded under the EU Interreg III.A Initiative Programme Czech Republic – Austria called “Landscape of Our Ancestors”, silvicultural measures aiming at a gradual transformation into a park forests were carried out in 2007 near Mikulov. This touristically attractive area encompassed sites which constituted a part of the border protection zone in the past. The entire area is part of the historically composed Mikulov-Falkenstein landscape and the given site is in the vicinity of a significant cultural monument, the Portz manor, near the municipality Sedlec near Mikulov.

We designed reconstruction of forest stands covering a total of approximately 20 hectares with the objective to transform the current production forest into a special purpose forest, and to eliminate the geographically and habitat allochthonous tree species in favour of indigenous species. The plan also encompasses the extension of steppe habitats, the enhancement of the glades' aesthetic value, as well as the restoration of vistas of Mikulov, the Holy Hill near the town and the landscape surrounding the town of Valtice.

The project was implemented under the co-funding of Forests of the Czech Republic, State Enterprise.

The Lednice – Valtice Cultural Landscape Tree Avenues – project documentation

Despite that tree avenues along roads have traditionally been one of the cornerstones of the composed Lednice – Valtice Cultural Landscape, in the past they failed to receive sufficient expert maintenance. Thus the tree avenues are overmature, and are not restored and even if they are, they are underplanted with poor quality plants. They also suffer from a shortage of available funding for regular, long-term maintenance. Our project consisted of an inventory, as well as a recording and analysis of the existing tree avenues. It also encompassed the assessment of selected parameters and the tree avenues' vegetation potential, along with an evaluation of the existing condition of vegetation elements and determination of their future perspective and further use. The proposal part of the project provides data for spring stage of felling and space cleaning for future activities, as well as the trees designated for sanitation felling. The project also contains documentation for vegetation tending – planting, the layout plan and data necessary for the actual planting, including detailed specifications of the implemented methods and technologies needed to carry out the plan.

The project was co-funded by the South Moravian Regional Authority.

Determination of sites requiring the protection of important vegetation elements of the composed landscape of LVCL, a conservation area and World Heritage Site

The harmonious Lednice-Valtice cultural landscape is the only Czech monument listed as a World Heritage Site in the sub-category of cultural landscapes. LVCL constitutes an outstanding example of a composed landscape shaped in the course of several centuries by deliberate human activities to create a harmonious combination of cultural and natural values.

Along with the human work of art, an area of highly diverse habitats rich in plant and animal species came to life. One of the species of

LVCL protected by both European legislation and ours is the European Beaver (*Castor fiber*), which after over 250 years of absence began to re-colonize the area of South Moravia in the early 1980s.

The presence of beavers in the area, its natural activities and the methods of protecting them have initiated some antagonistic viewpoints which have been presented in discussions on various levels, including those on the adequacy of current legislative amendments concerning beaver protection and the consequences which stem from this.

Based on thorough studies of relevant expert literature, field monitoring and discussions with stakeholders represented by expert groups, state administration representatives, companies managing the landscape, municipalities, owners and users of land, as well as the general public, we prepared a study which aims to describe and address key issues in terms of the protection of LVCL values, which have gradually arisen in areas inhabited by beavers, and which require solutions.

The aim of the project was to devise a coordinated and informed treatise on the issue of the presence of European beaver in the area, with priority given to conserving of the identified values of the harmonious cultural landscape, and to initiate a discussion of all stakeholders which would lead to a general consensus with regard to the future of beaver's presence in LVCL.

The project was co-funded by the Ministry of the Environment of the Czech Republic.

“Cultural Landscape Management” workshop (Lednice, October 16, 2008, 115 participants)

For some, landscape management represents standard economic activities, while others understand it also in terms of regulations for complex landscape use encompassing leisure activities or tangible management plans for the protected area.

Together with the Czech Forest Society we organized a workshop focused on the sustainable management of the Central European landscape and its related issues. The workshop took place at the Faculty of Horticulture of the Mendel University of Agriculture and Forestry in Brno and was designed for representatives of landscape professions, state administration and state nature conservation bodies, forest and agricultural land owners, fish farmers, game managers, local governments and university representatives, as well as the general public.

The workshop was characterized by active discussions whose outcome was agreement that the cultural landscape values can probably be preserved only via the same principles which initiated the landscape's origins. It also concluded that landscape professions and land owners cannot be overtly prevented from pursuing their mission in economic and other activities if these are conducted in accordance with relevant laws. The state should play a significant role in this process by providing expert information and as a bearer of positive motivations, while simultaneously setting and enforcing rules of land use binding both for the land owners and managers, as well as for other stakeholders. Most workshop participants agreed that aims for nature or monument protection cannot be isolated but must become a natural, integral and respected part of all human activities in the landscape.

The project was co-funded by the Ministry of Agriculture of the Czech Republic, the Forest Management Department.

Restoration of the Mikulov Viticulture Nature Trail

The trail runs along the foot of the Pavlovské Hills and in the course of 20 km it acquaints visitors with its regional wine growing traditions, organic methods of vineyard management, the vineyard ecosystem, improvement of grapevines, the function and significance of organically managed vineyards for the landscape, as well as its agricultural non-production functions and the wine growing history of settlements in the vicinity of the hills.

In the course of its short existence (launched in October 2000), the trail has been visited by dozens of thousands of both tourists and local inhabitants. The texts on information boards are provided in three languages (Czech, English and German), which means that the significance of the nature trail for general education and the promotion of nature-friendly methods of wine growing surpasses the borders of the Czech Republic.

In collaboration with ADONIS, the Mikulov chapter of the Czech Union of Nature Conservationists, we participated in the restoration of the Mikulov Viticulture Nature Trail. The work involved the replacement of information boards which had been damaged by vandalism and adverse weather.

The project was implemented and co-funded by the company Vínarství Volarik Mikulov.

The project manager Ms. Eva Horsakova and Mr. Jan Vybíral, the BR director at the opening of the “Cultural Landscape Management” workshop

PUBLICATION ACTIVITIES

Publications constitute a significant part of our activities. We publish materials which inform readers about the missions of the World Network of Biosphere Reserves and about the specific regional significance of our Public Benefit Corporation. The publications highlight places of interest in the area of the Lower Morava BR or interesting activities within, and their general aim is to promote the ideas of the area's sustainable development.

Traditional Landscape Professions and Landscape Activities of Man – Origins and Development of Cultural Landscape, Cultural Landscape Management and its Sustainable Development – publication

The publication provides basic information on the landscape development in a Central European context, highlights the specific features of the Lower Morava Biosphere Reserve and outlines the participation of key landscape professions, which utilize the landscape as their production tool in shaping the character and structure of the cultural landscape. It stresses the importance of understanding and analysis of history as the basis for estimating future development trends and society's requirements on the landscape. It strives to show that the highest efficiency of the region's development will be achieved if the widest possible agreement is reached with regard to the form and methods of fulfilling the joint vision of the region, as well as the share of responsibility for the condition of the natural and cultural riches and its future utilization. This complex process then involves the creation and acceptance of a concept of sustainable use of nature, and the protection and utilization of cultural heritage as our ancestral legacy. An agreement concerning the society's relation to the issues of environment and cultural landscape values is beneficial for both existing and future generations of the human race on local, regional and global scales.

The project was implemented with co-funding of the company MND, a.s.

“Lednice – Valtice Cultural Landscape, World Heritage Site” Map

The map which we published in 2007 to commemorate the 10th anniversary of the LVCL inscription on the World Heritage List was almost immediately dispensed. Therefore we decided to publish an updated version.

The author of the map and drawings included in it is Ing.arch. Ales Klose. The back of the map contains bilingual information on LVCL and its cultural, historical and natural values, as well as the context of long-term deliberate human activities within the landscape.

The map publishing was funded by the Ministry of Culture of the Czech Republic.

“Wetland Restoration in the Lower Morava Biosphere Reserve” – leaflet

Floodplain forests, meadows and wetlands have traditionally constituted the key ecosystems of the Lower Morava BR. In the past, the floodplain landscape was characterized by large-scale inundations on the lower reaches of the Morava and Dyje rivers.

However, the past centuries brought about human activities which have had a major impact on the original landscape character. The most significant changes in the floodplain landscape were the result of a large-scale project of water management measures in South Moravia which was implemented in 1968–1989. The aim was to prevent the adverse impact of regular floods on the local populations. However, the measures disrupted the natural hydrological relations of the entire area and had a highly negative impact on the environment.

Despite the fact that the entire area was disrupted in a number of places in the past, a number of sites with unique plant and animal communities have been preserved. Among other ways of protection, these areas were listed as Ramsar wetland sites of international importance.

After 1989, the change in political regime initiated efforts to at least partly eliminate the adverse impact of the water management measures on the landscape. Companies, private land owners and state administration joined their forces in the course of implementing these restoration projects.

Our publication focused on some of the projects which have been implemented in the area of the Lower Morava BR. These can serve as examples of the possibilities on how to restore non-functional wetlands in places which lack the natural “creative” dynamics of free river streams or where natural succession of forests asserts itself.

The publication was co-funded by Forests of the Czech Republic, State Enterprise.

“The Influence of Floodplain Forests on the Occurrence of Mosquitoes in South Moravia” – publication

The Lower Morava BR is situated in an area which encompasses vast floodplain forests closely bound to water. This conditions the occurrence of one of the floodplain forest phenomena – mosquitoes. Every year, both local residents and visitors to the area are able to attest to the fact that mosquitoes affect the entire area. Their adverse impact affects not only people but also animals. Moreover, the

mosquitoes act as vectors of infections and visitors and local residents alike, often influenced by images presented by the media, succumb to the excessive fear of these insects.

The aim of the publication by RNDr. Oldrich Sebesta, a leading Czech expert in the field, was to provide objective information on the life of mosquitoes, the real dangers they pose, and the methods of fighting them. It deals with mosquito systematics, their biology, living conditions, hatching grounds, results of 10-year-long monitoring, significant human diseases which are transmitted by mosquitoes and mosquito control. The latter focused on modern methods of individuals' protection, and on the elimination of mosquito outbreaks in nature via biological methods which take into account the protection of floodplain areas species diversity. The project was co-funded by Forests of the Czech Republic, State Enterprise.

100 Most Interesting Trees of the Lower Morava Biosphere Reserve

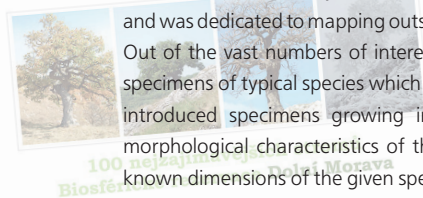
This book was written by a team of authors from the Mendel University of Agriculture and Forestry (MUAF) and the Lower Morava BR and was dedicated to mapping outstanding tree species growing in the reserve.

Out of the vast numbers of interesting trees we selected along with the help of GPS technology, we located the largest known specimens of typical species which occur in the natural forest communities of the BR (native species), as well as the most interesting introduced specimens growing in the Lednice-Valtice Cultural Landscape (allochthonous species). The text provided basic morphological characteristics of the individual species, their ecological requirements, distribution and utilization, the maximum known dimensions of the given species specimens in the Czech Republic, Slovakia, Belgium, United Kingdom, the Netherlands, USA and possibly also other countries.

The aim was to provide a reader-friendly form of information on the dendrological points of interest in the BR and to initiate their protection. We also endeavoured to increase the general awareness about the Lower Morava BR, to promote basic ideas of biosphere reserves, such as sustainable development and efforts to strike a balance between human activities and nature, as well as to encourage readers to set out to the wild and look for the trees themselves. The ultimate goal then was to involve readers in the ongoing programme of mapping important trees, which is conducted by the MUAF in Brno and under which all information on dendrological points of interest throughout the Czech Republic is collected.

The project was co-funded by Forests of the Czech Republic, State Enterprise, and the Faculty of Forestry and Wood Technology of the Mendel University of Agriculture and Forestry in Brno.

Throughout 2008, articles about the Lower Morava BR and our activities were published in magazines **Malovaný kraj**, **Jihomoravské listy**, **Lesnická práce**, **Lesu zdar** and **Region**. Further information, mostly on our activities, appeared topically in the regional daily, **Breclavský deník**.

OTHER ACTIVITIES

Throughout 2008 we presented the Lower Morava Biosphere Reserve and its activities at conferences, lectures, forums and excursions designed for both general public and experts.

3rd World Congress of Biosphere Reserves – Madrid 2008

On February 4–8, 2008, the Spanish capital hosted the 3rd World Congress of Biosphere Reserves. The congress was organized by UNESCO in cooperation with the Ministry of the Environment of Spain and the Spanish foundation "Fondacio Biodiversidad". In the history of the Man and the Biosphere Programme (1970), the congress represented the third most important event, following congresses in Minsk (1983) and Seville (1995), which sets out the agenda for action of the MAB Programme and all its biosphere reserves for the next six years. A total of 850 delegates worldwide participated in the congress, including seven from the Czech Republic.

The principal aim of the congress was to assess the activities of the World Network of Biosphere Reserves (hereafter WNNBR) since 1995, when the groundbreaking Seville Strategy was adopted. Other discussed topics included the utilization of the BR potential in connection with the newly emerging challenges, such as the accelerated loss of traditional knowledge and cultural diversity, demographic changes, loss of arable land, climate change, promotion of sustainable development, urbanization or loss of biodiversity. **The output of the congress was the adoption of the Madrid Declaration and the Madrid Action Plan**, which builds

on the Seville Strategy and develops it into tangible tasks which should be implemented by the BR in 2008–2013 (the UNESCO planning cycle).

Among other things, the Madrid Declaration recommended the establishment of efficient partnerships via cooperation with all sectors of society, such as public and private institutions, media, stakeholder communities, research and education centres and other. It invites members to use the BR potential to address new challenges, to establish mechanisms for long-term financing to ensure sustainability of their operations, to focus on strengthening the importance of BR and the MAB Programme, and to promote MAB and WNBR as forums for involving people and for developing policies and plans to address local problems. Such forums should then look for dynamic and mutually beneficial relationships between people and the biosphere and implement the Madrid Action Plan.

The Madrid Action Plan summarizes the MAB Programme strategy. It is divided into six parts which focus on key aspects of BR work. It defines 31 targets and 65 actions which are to be taken at local level in accordance with the given BR needs. The Plan stresses the importance of using BR as places which demonstrate efficient answers to the present challenges, such as climatic change, increasing urbanization, poverty and desertification. Among the individual steps which the Plan recommends is the integration of urban areas into BR, providing education on the various ecosystems, designation of pilot BRs to assess their economic contribution to local economies, involvement of stakeholders in the management or the promotion of BR via goods with the BR brand.

Mr. Petr Cupa participated in the congress on behalf of the Lower Morava BR. He presented the BR and its concrete projects in terms of the panel section and in the course of workgroup sessions.

Meeting of the international Trilateral Ramsar Platform: Slovakia, Czech Republic, Austria (8–9. 4. 2008, 24 participants)

The Lower Morava BR hosted the meeting of **Trilateral Ramsar Platform: Slovakia-Czech Republic – Austria**. We prepared a panel presentation, information leaflets on restoration projects in the area of the Lower Morava BR, a field trip and a lecture on the sustainable management of natural renewable resources.

The project was co-funded by Forests of the Czech Republic, State Enterprise.

Workshop on floodplain forests (11. 4. 2008, 90 participants)

The Faculty of Forestry and Wood Technology (FFWT) of the Mendel University of Agriculture and Forestry (MUF) in Brno organized a workshop which informed its participants about some output of its Research Plan. The workshop was organized in cooperation with our BR and Mr. Jan Vybiral gave a presentation on behalf of the Lower Morava BR.

International conference “Water Resource Management” (Udine, Italy, 30. 4. 2008; 55 participants)

The Italian town of Udine hosted a concluding conference of a project called “Water Resources Management in Protected Areas – WAREMA”. The project was funded by EU through its Interreg IIB CADSES Initiative. It was implemented in the area of Friuli Venezia Giulia, Italy, in collaboration with five partners from Hungary, Greece and the Czech Republic, which was represented by the Poodri Protected Landscape Area.

The aim of the project was to devise a joint planning procedure based on the cooperation of organizations, investors and local inhabitants, which would meet the European Council Directive No. 2000/60/EC on water. The project focused on improving the treatment of water resources from an environmental perspective, which stresses the importance of their protection and preservation, but also from an economic perspective through the involvement of the general public in the decision-making process.

Mr. Petr Cupa was invited as a lecturer to inform the participants on the experience with water management in the area of the Lower Morava BR. The title of his lecture was “Flood Management in Protected Areas”.

Visit of an important scientist in LVCL and the floodplain forests of the Lower Morava BR (9. 5. 2008)

In terms of our long-term cooperation with the FFWT of the Mendel University in Brno, we organized a specialist excursion for Professor Nguen Hoang Nghia, director of the Forest Science Institute of Vietnam. In the course of the excursion we presented methods of sustainable forest management in Central European conditions.

Specialist excursion for university and nature conservation workers from Hungary (22. 5. 2008, 16 participants)

We organized a specialist field trip for a group of researchers from the Budapest and Sopron Universities and for the senior management of nature protection institutions (national parks, protected areas, the Ministry of the Environment of Hungary), called “Hydrological Management of Floodplain Forests”.

LTER – establishment of an information database of research papers and results for the area of the Lower Morava BR (23. 5. 2008, Brno)

The meeting at the FFWT at the Mendel University in Brno agreed to establish an information database of Long Term Ecological Research – LTER. The negotiations focused on presenting the specifics of the system and the database as part of a European network of data exchange on ongoing research which focuses on monitoring of specific characteristics.

Dipl. Biol. Jiri Schlaghamersky, PhD., Vice-Chairman of our Scientific Board, was put in charge of coordinating the LTER activities on behalf of the Lower Morava BR.

International Model Forest Network Global Forum (16–21. 6. 2008, Hinton, Canada)

The International Model Forest Network (IMFN) is a voluntary community of practice whose members and supporters work toward a common goal: the sustainable management of the landscape. The program, which initially focused its activities on forest management only, has expanded since its origin in order to encompass sustainable management of forest-based landscapes.

Mr. Jan Vybiral, the BR director with Professor Nguen Hoang Nghia from Vietnam

The initiative involves complex relationships between people, communities, businesses, state institutions, non-profit organizations and other groups, and strives to foster collaboration and exchange of experience in sustainable landscape management.

The Lower Morava BR was established on the foundations of the MAB Programme, which in many aspects resembles those of the Model Forest. The new Action Plan adopted in February 2008 at the World Congress in Madrid encourages BRs to collaborate more widely with similar programmes. Therefore the governing bodies of the Lower Morava BR decided to support our participation in IMFN.

In June 2008, Canada hosted the International Model Forest Network Global Forum, where Ing. Petr Cupa was officially invited to introduce the Lower Morava BR, its activities and to discuss the possible membership of our BR in IMFN.

Training of Tourist Information Centres staff (24. 6. 2008, Mikulov, 12 participants)

The training was organized under the project "Staff Training of Tourist Information Centres Situated in the Palava Protected Landscape Area and the Lower Morava BR" which was managed by the Mikulov chapter "ADONIS" of the Czech Union of Nature Conservationists. In the course of the training, two lectures called "Lower Morava BR" and "Opening Naturally Valuable Areas to the General Public" were given. The training was concluded with a field trip to the LVCL and the Allahy Fishponds site. Every training participant was given a set of publicity materials to enhance the awareness of visitors to the BR.

International EURORURAL Conference (25–29. 8. 2008, Brno; 30 participants)

The Mendel University of Agriculture and Forestry in Brno organized an international conference EURORURAL 08 which focused on rural areas research. We promoted our BR with the help of our publicity materials and a short presentation.

Lecture trip upon invitation from the Swedish National MAB Committee

In terms of promoting international cooperation, Ing. Petr Cupa accepted an invitation of the Swedish MAB Committee and the Vänerskårgården med Kinnekulle candidate Biosphere Reserve and on 22–26. 9. 2008 he made a series of presentations focusing on the Lower Morava BR, its organization structure, participation management and its prepared, implemented and completed projects. Particular emphasis was put on the Lednice – Valtice Cultural Landscape Management Plan. At present, Sweden has two designated BR, Lake Torne Area (1986) and Kristianstad Vattenrike (2005), one candidate BR and two more reserves which are in the nominating process at the local level (Czech Republic has six BR: Šumava, Krkonoše, Křivoklátsko, Třeboň Basin, Bílé Karpaty and Lower Morava BR).

The opening lecture was presented to the students and researchers of Stockholm University and was held at the Stockholm Resilience Center. It was followed by a presentation for the local administration staff at the municipal office in Mariestad, another presentation for students and general public at the Goteborg University in Mariestad and two more presentations for state officials, local administration representatives and general public at municipal offices in Lidköping and Gotene.

The main aim of the lectures was to present the concept of biosphere reserves and the history of the MAB Programme in the Czech Republic., to demonstrate the Lower Morava BR model based on the principle of a non-governmental organization and the participation of stakeholders in its management as a model which might be used in the newly established Swedish BR.

In the course of the trip, a number of formal and informal discussions were conducted, focusing on the issue of biosphere reserves, their contribution, and the future direction of the MAB Programme. The information provided by the presentations and consequent discussions will be utilized in the course of devising materials for proposing the organization structure and focus of the future Vänerskårgården med Kinnekulle Biosphere Reserve. The lecture series represented an onset of long-term cooperation between the Lower Morava BR and its Swedish partners.

Field meeting of the Czech National MAB Committee in the area of Soutok (22. 10. 2008, 41 participants)

In response to the request of the Czech National MAB Committee, our corporation helped organize the field meeting. Senior specialists of the Zidlochovice Forest Enterprise, with Managing Director Ing. Blaha in the lead, were in charge of the field trip. The aim of the excursion was to acquaint the participants with the forest conditions of different sites at the Soutok Forest District and the methods of forest management in the area which is intended as part of the newly proposed Protected Landscape Area. During the concluding meeting at the conference room of the Lanzhot municipal office, information about the prepared project of a new protected landscape area was revealed. In the course of the ensuing discussion, substantial differences in opinions on the forest conditions, on methods of forest management and the possibilities of efficient protection of biological diversity emerged from the viewpoint of some nature conservation experts on one side and foresters on the other.

Excursion of employees of Forests of the Czech Republic from the Zlin region to LVCL (6. 11. 2008, 32 participants)

To further a request of Forests of the Czech Republic, we prepared an excursion for employees of the Regional Headquarters of Forests of the Czech Republic in Zlin and their forest districts. The specialist part of the event focused on the issues of cultural landscape management as experienced in LVCL.

Conference for the project of the newly prepared Soutok Protected Landscape Area (8. 12. 2008)

The conference was organized by Senator Jan Hajda and Jiri Petru, Member of Parliament, under the auspices of the mayor of the town of Breclav. At the conference, representatives of the Ministry of the Environment presented a plan to designate a new Protected Landscape Area in Soutok-Podluzi and Dolní Podyji, both Sites of European Importance. Apart from the Lower Morava BR, a numerous group of mayors, businessmen and state administration representatives participated in the conference. A managed discussion

Ms. Johanna MacTaggart of the Swedish MAB Committee and Mr. Petr Cupa of the Lower Morava BR

revealed the negative attitude of the region to the proposed project. Insufficient and improper communication by nature protection bodies with the public and other regional stakeholders were listed among the reasons for the negative answer.

At the conference, the Lower Morava BR also presented its standpoint. We recommended that the environmental state administration should communicate and discuss all the alternatives of safeguarding the protection of the natural and cultural values of the affected area to all stakeholders in the given area, particularly land owners and users, well in advance. The alternatives should encompass more than the intended new large-scale specially protected area in the category of Protected Landscape Areas. We also expressed our readiness to become active participants in the process of negotiating the protection methods for the given area, and in order to safeguard a balanced and objective discussion we offered our neutral platform and organizational backing.

Cooperation with universities

Similar to 2007, when a student of the Czech University of Life Sciences in Prague took her internship at the Lower Morava BR, a student of the University of South Bohemia took an internship here in 2008 as well. We have noted increasing interest on the part of universities and students for closer cooperation. Joint projects, requests for lectures, as well as applications for diploma and bachelor thesis topics, student excursions and summer internships of students who are interested in our vision of landscape management and practical implementation of the BR ideas, attest to this trend. Our PBC is represented in the Scientific Board of the FFWT at Mendel University in Brno and our Managing Director is regularly invited to observe defences of bachelor and master theses at Mendel University.

DONORS AND PARTNERS

Our activities and projects implemented in the Lower Morava Biosphere Reserve would not be possible without the funding of grant and support programs, nor without the contributions from individual donors and project partners.

We wish to express our thanks to all without whose financial support we would not be able to fulfil our mission.

AQUA CENTRUM BŘECLAV, s.r.o.
ALCA PLAST, s.r.o.
AGROPROJEKT PSO s.r.o.
BIOCONT LABORATORY, spol s r.o.
DOBROVOLNÝ SVAZEK OBCÍ LVA
MND SERVISNÍ a.s.
VHS BŘECLAV s.r.o.
VOLAŘÍK MIROSLAV
ZAHRA DA OLOMOUC s.r.o.
MINISTERSTVO FINANČÍ ČR
MINISTERSTVO ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ ČR
JIHOMORAVSKÝ KRAJ
MINISTERSTVO KULTURY ČR

